

dövastidning

4:2022



**Barbro From och Gunilla Kolm om
sin tid på Västansviks folkhögskola**

Biståndsarbete i världen då och nu

Sommarens stora bröllopsboom



Internationella utblickar – och ett nytt ansikte i DT

“Det ligger mig varmt om hjärtat att döva ska ha det lika bra i hela världen som vi svenskar”, säger Kerstin Olsson med lång erfarenhet av biståndsarbete. Just nu är hon kontaktperson för SDR:s biståndsprojekt i Sri Lanka. Hon är en del i DT:s stora tema om biståndsarbete med anledning av SDR:s 100-årsjubileum. Hur har stödet till utvecklingsländer förändrats genom tiderna? Finns det någon problematisk aspekt? Vilka länder är SDR med föreningar just nu involverade i? Läs mer på sidorna 10-14.

DT träffar även Västanviks folkhögskolas pensionerade radarpar, Gunilla Kolm och Barbro From, som gjort sina sista arbetsdagar i somras. Hur har det varit för dem att leda “Dövas hjärt- och lungsystem”, som skolan kallas, i nära 20 år? Läs mer på sidorna 15-17.

Teckenspråksforum i Göteborg är fortfarande landets första och enda medborgarkontor på svenskt teckenspråk. DT har besökt dem och bland annat frågat om de anser att det bör öppnas fler teckenspråkiga medborgarkontor i landet.

Till sist vill jag hälsa välkommen till Olivia Renner Balkstam! Hon vikarierar för mig medan jag är tjänstledig för ett års språkstudier i Spanien. Läs mer om henne på sidan 4. Jag finns kvar som redaktör men i begränsad omfattning.

Besök gärna dovastidning.se för senaste nytt och webb-tv på svenskt teckenspråk.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

I korthet	4
Ska specialskolan byta namn?	5
Teckenspråksforum firar 20 år	6
Äldrevägledare i Uppsala	8
SDR 100 ÅR: Biståndsarbete	10
Teckenspråkig idyll i Västanvik	15
Nordisk kulturfestival i Stavanger	18
Landet runt: Stockholm	20
Bröllopsboom i sommar	22
Recension av Nyle DiMarcos bok	23
Förbundsnytt	24
Unga dövas zon	26
Seniornytt	28
Sarah Remgrens krönika	30

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 4/2022



Miljömärkt trycksak
3041 0589

Manusstopp:	Utgivning:
Nr 1: 4/2	24/2
Nr 2: 1/4	21/4
Nr 3: 3/6	23/6
Nr 4: 26/8	15/9
Nr 5: 4/11	24/11

INTE FÅTT TIDNINGEN?

Kontakta
medlem@sdr.org

PRENUMERATION:

Pris: 300 kr/år. Vi utger fem nummer om året. Beställ prenumeration:
medlem@sdr.org

REDAKTION

Dövas Tidning
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Redaktör och ansvarig utgivare:

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Niclas Martinsson
Form: Formligen.se

DT PÅ NÄTET:

Webbplats: dovastidning.se
Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:

Kontakta
annons@dovastidning.se

Vid föreningsannonsering,
kontakta redaktionen.

Upplaga: 3000 ex
Tryck: September 2022
Risbergs, Uddevalla
ISSN 1402-1978



TM-bildtelefon finns för iPhone, iPad, PC och MAC-datorer.



TM-BILDTELEFON

Ta ditt videosamtal till högre höjder!

5 skäl att välja TM Bild- och texttelefon...

- **Bildtelefon och texttelefon.** TM är en traditionell bildtelefon och texttelefon med eget telefonnummer.
- **Tolksamtal.** Ring enkelt upp förmedlingstjänst för bildtelefoni och texttelefoni.
- **Telefonmöte för alla!** Kombinera video, tal och text i ett samtal och koppla in tolk själv.
- **"Push" gör dig anträffbar.** Du behöver inte sätta igång appen för att ett samtal ska gå igenom. Telefonsvarare ser du som text eller som video.
- **Realtidstext och varseblivning.** Kombinera videosamtalet med realtidstext och koppla in din varseblivningsenhet.

Hur skaffar jag T-Meetings produkter?

Din region har i uppdrag att erbjuda hjälpmedel om du behöver det för att klara din vardag. Kanske har dina behov förändrats?

Vänd dig till din region för hjälp – exempelvis **Hörcentralen**, **Alternativ Telefoni** eller **Habiliteringen**. Det är olika regler i olika regioner.

Behöver du T-Meeting i ditt arbete? Ansök genom Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Kontakta oss gärna för vägledning!

T-MEETING 
Vi gör det möjligt!



Olivia Renner Balkstam – DT:s vikarierande reporter

● Vår vikarierande reporter på Dövas Tidning heter Olivia Renner Balkstam. Hon kommer närmast från projektet Barn- och Ungdomsjour på Teckenspråk (BOUJT), och ska vikariera för Niclas Martinsson under tiden han är tjänstledig. Hennes intressen är att träffa vänner, prova nya spännande restauranger och caféer, och hårdrock. Vi frågar henne vad hon ser fram emot under sin tid på Dövas Tidning: "Att leverera nyheter och reportage som är intressanta och relevanta för vår brokiga skara läsare och besökare på webben!". Vill du ge tips på vad DT ska ta upp? Ta gärna kontakt med Olivia på olivia.r.balkstam@dovastidning.se.

Nekas plats på Birgittaskolan

● Selma, 13, ville börja klass 7 på Birgittaskolan. Men nämnden för mottagande i specialskolan och rh-anpassad utbildning avlog hennes ansökan. Anledningen var att hon, som är gravt hörselskadad, ansågs ha klarat sig bra i grundskolan, rapporterar NA. I själva verket hade hon fått kämpat hårt och fått ett stort stöd från skolan. Eftersom skolan bara tar emot elever upp till klass 6, kan hon inte fortsätta där. Hennes mamma förklarar att Selma behöver svenskt teckenspråk och därför vill gå på Birgittaskolan. Nämndens beslut väckte upprörda reaktioner i sociala medier och SDR uttalade sig också om fallet (läs mer på sid. 25).



Eldsjälen Thomas "Tomba" Spogardh har gått bort

● På deras hemsida berättar SDR om Thomas mångåriga engagemang i dövrörelsen: "Kombinationen av hans långa engagemang och olika befattningarna innebar att han fick och hade en stor och unik kompetens och erfarenheter som sträcker sig över hela dövrörelsen. Hans insatser har lämnat avtryck i flera organisationer och verksamheter såsom SDUF, SDR, SDI och Västansviks folkhögskola.

Tomba var fortfarande aktiv in till det sista, som bland annat ordförande för Uppsala Läns Dövas Förening, när han som 67 år gammal gick bort den 31 augusti 2022".

Partier om svenskt teckenspråk

● Språkrådet har gjort en enkät inför valet. Riksdagspartierna ombads att svara på språkpolitiska frågor. Några av dem handlade om svenskt teckenspråk. På frågan om hur viktigt det är att främja det svenska teckenspråket, svarade alla partier utom Sverigedemokraterna att det är mycket viktigt. SD svarade "ganska viktigt". Det område som de flesta partier lyfter fram är teckenspråkigas tillgång till kultur och samhällsliv, genom tillgång till teckenspråkstolkar. Fyra partier (Centerpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna) nämner att tillgången till teckenspråkstolkar måste bli bättre. Enkäten finns att läsa i sin helhet på webbplatsen isof.se



FOTO: NETFLIX

Döva skådespelare på Netflix – och tiktokerens långa naglar

● Netflixserien *Välkommen till Eden* har en döv biroll, spelad av Carlos Soroa (se bild ovan). Det är första gången som en teckenspråkig döv skådespelare har en framträdande roll i en spansk serie, säger han till Daily Moth. Ännu en döv skådespelare är aktuell för Netflix, Alexandra James från Storbritannien. Hon ska medverka i den fjärde säsongen av *Sex Education*.

● Scarlet May, döv tiktoker med över 6 miljoner följare, blev upprörd när den svenska Youtube-stjärnan, PewDiePie, gjorde narr av hennes långa naglar. Hon hade länge arbetat för att visa att det att använda teckenspråk och ha långa naglar är något normalt.

23

elever antogs vid Riksgymnasiet för döva i Örebro 2022. 2017, fem år tidigare, blev 35 elever antagna. Det är en minskning med cirka 35%.

VISUELL MATEMATIK

Matte på teckenspråk? SJÄLVKLART

Projekt som kommer att lanseras hösten 2024

Vill du veta mer? Kontakta oss på
info@teckenpedagogerna.se



TeckenPedagogerna



ALLMÄNNA
ARVSFONDEN





Särskolan ska istället heta anpassad grundskola

Ska specialskolan också byta namn?

Den 21 juni 2022 klubbade riksdagen igenom beslutet att ändra särskolans namn till anpassad grundskola. Från och med juli 2023 innebär det att begreppet särskola slopas. Bör begreppet specialskola gå samma öde till mötes?

Både riksorganisationer som FUB och elever som tidigare gått i särskolan har engagerat sig för att få igenom namnförslaget. Anledningen till namnbytet är för att begreppet särskola upplevs av många som stigmatiserande.

Vad tycker SDR om ett eventuellt namnbyte?

– Detta är en knepig fråga. Vi behöver fortsätta diskussionerna om skolans framtida namn och genomföra noggranna konsekvensanalyser om vilka effekter ett nytt namn kan medföra. Dövskolan har haft många olika benämningar. Det är många som vill byta och till vardags har vi länge sagt 'dövskola', vilket känns naturligt och självklart. Ordet 'döv' menar vi på SDR är ett identitetsbegrepp för människor som kommunicerar på teckenspråk och har en grupptillhörighet genom detta. Det är alltså inte ett medicinskt begrepp, säger

SDR:s styrelseledamot, Maria Hermanson, och fortsätter:

– Tankar har funnits på att i stället säga teckenspråksskolan i stil med andra språksskolor, t.ex. engelska skolan. Men ja absolut, vi anser att specialskolan ska byta namn eftersom det i dag har för starka associationer till specialpedagogik och befäster attityden, som också uttrycks i skollagen, om specialskolan som en sista utväg. Det speglar inte den likvärdiga utbildningen som skolan bedriver och det skapar ett stigma kring teckenspråk – som är ett fullvärdigt språk.

Så här säger Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM):

– Det är Sveriges riksdag som fattat beslutet att specialskolan ska vara en skolform och vilket namn den ska ha. Att nuvarande grund- och gymnasiesärskola kommer att byta namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola beror på ett riksdagsbeslut om att ändra namnet. På samma sätt kommer det att behövas ett riksdagsbeslut för att byta namn på specialskolan. I dagsläget finns ingen diskussion på myndighetsnivå om namnet på skolan, svarar Kajsa Thunholm, pressekreterare hos SPSM.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM FOTO: SHUTTERSTOCK

Högpresterande och särbegåvade elever ska inte hållas tillbaka

● Elever i specialskolan, grundskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå. Det föreslås i en promemoria.

– Skolan ska vara till för alla elever. Ingen ska halka efter och ingen ska heller hållas tillbaka. Nu vill vi göra det möjligt för elever i hela landet att läsa på en högre nivå. Fler elever ska lära sig mer och alla ska uppmuntras till att nå sin fulla potential, säger skolminister Lina Axelsson Kihlblom (S) i ett pressmeddelande.

Konkret innebär det exempelvis att rektorn ska kunna besluta att en elev i grundskolan, specialskolan eller sameskolan får läsa

en eller flera nivåer i ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan. Och i gymnasiet ska elever t.ex. kunna få läsa högskolekurser. Maria Hermanson, ledamot i SDR:s förbundsstyrelse, kommenterar nyheten:

– Vi är väldigt positiva till det. Eleverna mår bra av att utvecklas i sin egen takt och motivationen hålls på en jämn nivå. Men det ställer också stora krav på skolorna att organisera så att det fungerar och då krävs också full teckenspråkskompetens hos personalen.

Författningsändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 3 juli 2023.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Teckenspråksforum i Göteborg firar 20 år

Teckenspråksforum i Göteborg är Sveriges första och ännu enda medborgarkontor på svenskt teckenspråk. De har tidigare i år firat 20-årsjubileum.

– Språket är nyckeln, säger Lena Johansmide som tillsammans med två kollegor jobbar där.

Teckenspråksforum i Göteborg är Sveriges första och ännu enda medborgarkontor på svenskt teckenspråk. De har tidigare i år firat 20-årsjubileum.

– Språket är nyckeln, säger Lena Johansmide som tillsammans med två kollegor jobbar där.

Teckenspråksforum i Göteborg är unikt i sitt slag. De ger inte bara samhällsinformation på svenskt teckenspråk för teckenspråkiga invånare i Göteborgs stad utan jobbar också med att öka kunskapen om teckenspråk och dövas livsvillkor inom staden. Något motsvarande medborgarkontor finns ännu inte i andra kommuner.

En döv person kan exempelvis ringa Teckenspråksforum om hen önskar få ett beslut förklarat på teckenspråk, behöver hjälp med att ringa myndigheter eller företag, eller hjälp med att fylla i en blankett. Ärendet måste inte bara vara något som rör Göteborgs stad utan kan omfatta allt som är viktigt för den enskilda personens vardag.

– Teckenspråksforum betyder otroligt mycket för målgruppen. När de kommer i kontakt med oss, behöver de inte förklara sig först, som döva ofta behöver göra på andra håll, utan kan framföra direkt på teckenspråk vad de behöver. Det handlar om trygghet, säger Annika Heidlund som tillsammans med kollegorna Lena Johansmide och Marie Rosberg jobbar vid Teckenspråksforum. Den sistnämnda arbetar även som äldrevägledare på halvtid.

– De som kontaktar oss är en heterogen grupp, allt från högutbildade personer till personer som har svårt för det svenska språket. Att söka hjälp hos oss är inte ett tecken på svaghet utan tvärtom. Språket är nyckeln, säger Lena Johansmide och Annika Heidlund tillägger:

– Det handlar om självständighet, man ska inte behöva be anhöriga om hjälp.

Teckenspråksforum har ungefär 700 ärenden om året och äldrevägledaren har cirka 300 om året. Ett ärende kan vara lika med ett besök, mejl eller telefonsamtal.

– En del ärenden innehåller korta frågor medan andra ärenden kräver flera timmars arbete, berättar Lena Johansmide och förklarar att det är allmänbildande att ta reda på viktiga saker som till exempel konsumenträttigheter och försäkringsvillkor.

Pandemin har gjort att den digitala närvaron har ökat. Nu är det vanligare med digitala kontaktvägar och videosvar på teckenspråk, som komplement till bokade besök och dropin en gång i veckan på Teckenspråksforum på Ekelundsgatan 1 i centrala Göteborg.

Verksamheter i Göteborg kan även kontakta Teckenspråksforum



Annika Heidlund och Lena Johansmide, anställda vid Teckenspråksforum.

om de vill veta mer om teckenspråk, döva och tillgängliggörande.

– Den största vinsten av det här är att Göteborg blir en mer tillgänglig stad, säger Annika Heidlund.

Varje år har Teckenspråksforum ett eget arrangemang, Teckenspråk i fokus, i nära anslutning till Teckenspråkets dag. Syftet är att sätta fokus på svenskt teckenspråk och göra det mer synligt, och att sprida kunskap om döva och svenskt teckenspråk till allmänheten och personer som möter döva i sitt arbete. Senaste arrangemanget ägde rum den 12 maj i år då Teckenspråksforum firade 20-årsjubileum.

Teckenspråksforum har ett treårigt samarbete med Röhsska museet (just nu inne på år 2). Tidigare har de samarbetat med andra museer i staden. Teckenspråkstolkade guidevisningar och föreläsningar erbjuds under året.

– De museer som vi haft samarbete med har alla varit mycket positiva och nyfikna. Viljan att träffa en målgrupp som de tidigare inte nått är stor. Det är vinna-vinna för både dem och döva som får tillgång till kultur på teckenspråk, säger Annika Heidlund.

Avslutningsvis frågar DT om hon och Lena Johansmide anser att fler teckenspråkiga medborgarkontor som Teckenspråksforum bör öppnas i landet. Ja, svarar de unisont. Det handlar inte bara om trygghet utan också om delaktighet och demokrati att få information på svenskt teckenspråk.

– Alla kommuner har naturligtvis olika förutsättningar. Det är inte säkert att en kommun vill ta efter exakt samma arbetssätt som våra. Det gäller också att ta reda på vilka behov och önskemål döva har där de bor. En tanke kan möjligtvis vara att flera kommuner skapar ett gemensamt medborgarkontor på teckenspråk, säger Annika Heidlund.

– Så länge döva upplever minoritetsstress i samhället behövs vi, säger Lena Johansmide.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON



VAL 2022: Så har det gått för döva och teckenspråkiga kandidater

Nu är valet över. Minst nio döva och teckenspråkiga politiker kandidater ställde upp i valet på kommun-, region- och/eller riksdagsnivå:

Alexandra Royal (C), Lea Strandberg (MP), Theresa Rönnholm (V), Piakerstin Silverdal (KD), Emelie Frost (C), Elisabeth Wessel (C), Conny Norén (C), Elin Terenius (V) och Mia Modig (Fi).

Hur har det gått för dem i valet? Kolla på dovastidning.se

Behöver du extra stöd när du söker jobb eller tänker studera?

Kommunicerar du med teckenspråk och behöver stöd när du söker arbete eller tänker studera, då är du välkommen att kontakta oss på Misa.

Är du i Uppsala den 24 september, så ta vägen förbi vår monter under Dövas dag. Vi vill gärna träffa dig.



Du kan också maila till dov@misa.se
www.misa.se/teckensprak

Dags att söka specialskola

Sista ansökningsdag 15 november

Specialpedagogiska skolmyndigheten driver flera specialskolor runtom i landet. En av dem är **Åsbackaskolan** i Örebro för elever som är döva eller har hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning och elever med medfödd dövblindhet. Vi har fem regionala specialskolor för elever som är döva eller har en hörselnedsättning: **Manillaskolan** i Stockholm, **Kristinaskolan** i Härnösand, **Birgittaskolan** i Örebro, **Vänerskolan** i Vänersborg och **Östervångsskolan** i Lund.

Skolorna lär ut samma saker som grundskolan gör, men på ett sätt som är anpassat till eleverna och deras förutsättningar. Här får eleverna till exempel en anpassad lärmiljö, lärare med specialistkompetens och lärverk-

tyg som gör det lättare att förstå och lära. De flesta av våra skolor har också boende för elever som bor långt från sin skola.

Skicka ansökan senast den 15 november 2022 via www.spsm.se/sokaskola

När ansökan kommit in, bedömer en nämnd vilka elever som ska tas emot i specialskolan.

Vill du veta mer eller besöka en av våra skolor?
Ring oss på 010 473 50 00 eller titta in på
www.spsm.se/specialskola





Äldrevägledare Claire Grahm-Eriksson.

Stor brist på teckenspråkskunniga undersköterskor i Uppsala kommun

Uppsala kommun är den tredje kommunen i landet att ha en äldrevägledare för döva, efter Malmö och Göteborg. DT träffar Claire Grahm-Eriksson i Uppsala för en pratstund om hennes jobb som äldrevägledare och om det finns några döva på Höganäs vård- och omsorgsboende.

Claire Grahm-Eriksson fick en tuff start som äldrevägledare för döva vid årsskiftet 2019/2020. Det dröjde inte länge innan coronabrottet var ett faktum. Restriktionerna och rekommendationerna avlöste varandra. Särskild hänsyn skulle tas till äldre och riskgrupper. Därför kunde Claire Grahm-Eriksson inte möta målgruppen som hon ville.

– Jag hade planerat flera informationsträffar, men de blev inställda eller sköts upp. Det tog nästan ett år innan jag kunde träffa äldre döva då de flesta hade vaccinerat sig, berättar hon.

I sin roll kan hon förmedla kontakten mellan döva personer och tjänstepersoner i kommunen, guida till rätt myndighet eller verksamhet, ge råd och stöd kring ansökan om färdtjänst, hemtjänst eller vård- och omsorgsboende, och ge allmän information om kommunen. Anhöriga till äldre döva kan också vända sig till henne.

– Många, även de som är hörande, tycker att det är svårt att veta hur de ska göra med ansökan. De kan enkelt ringa kommunen och ställa frågor. För döva ska det vara lika enkelt att kontakta mig på sitt förstaspråk, säger Claire Grahm-Eriksson.

Inte bara det, det är också minst lika viktigt att döva har en trygg ålderdom och så långt som möjligt kan kommunicera med personal inom äldreomsorg på svenskt teckenspråk, säger hon som arbetar ungefär 20% som äldrevägledare. Resten av tiden jobbar hon som kvalitetsutvecklare inom omsorgsförvaltningen.

Vilka behov har hon hittills identifierat hos målgruppen? Hon svarar att ett område som behöver utvecklas är inom hemtjänst. Det finns en stor brist på teckenspråkskunniga undersköterskor hos både den kommunala hemtjänsten och privata aktörer inom hemtjänst.

Uppsala kommun meddelade förra året att Höganäs vård- och omsorgsboende fått i uppdrag att ta emot döva, och att de har medarbetare med grundläggande teckenspråkskunskaper och erfarenhet av äldre döva. Nu bor inga döva där. Claire Grahm-Eriksson säger att boendet ska fortsätta att stå berett att ta emot döva och att det kan ta tid innan den första döva flyttar in.

Inger Edwall, ordförande för Uppsala Läns Dövas Pensionärsförening, säger att föreningen tyvärr fortfarande inte haft möjlighet att studera Höganäs ordentligt och se om det är tillräckligt bra för döva. Föreningen siktar på att besöka boendet inom kort.

Hon vet att det finns äldre döva som bor på ett annat äldreboende i centrala Uppsala.

– Vi kan inte tvinga dem att flytta till Höganäs, de och deras anhöriga måste bestämma det själva. Men det vore förstås bättre om äldre döva kunde bo i en teckenspråksmiljö, säger hon.

Claire Grahm-Eriksson har kontakt med äldrevägledarna för döva i Göteborg och Malmö för utbyte av erfarenheter och tankar. När den här artikeln skrivs, befinner sig äldrevägledarna i Mullsjö bland annat för att veta mer om projektet *Mobilt hem- och vårdteam för äldre döva*. Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund driver projektet.

Just det projektet har fått Claire Grahm-Eriksson att fundera på att ha en snarlik ”mobil” lösning i Uppsala. Nämligen att två teckenspråkiga undersköterskor eller sjuksköterskor ska ha ett övergripande ansvar för äldre döva i kommunen som är i behov av omsorg. Idén är att de turas om att jobba på Höganäs och åka ut till äldre döva som bor på ett annat äldreboende eller bor hemma och har hemtjänst. På så vis kan de försäkra sig om att den vård och omsorg som äldre döva får är god och att anställda som träffar äldre döva åtminstone ska kunna grundläggande tecken.

– Det är fortfarande i idéstadiet, avslutar hon.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON



Retorik - lär dig konsten att övertyga och argumentera

Vill du få inspiration om olika tekniker
i hur man argumenterar och övertygar
andra?

Då är vår kurs i retorik något för dig!



Uldis Ozolins i Kenya.



Birgitta Ozolins i Nepal.

Så har biståndsarbetet

SDR 100 ÅR Att SDR genom åren bedrivit biståndsarbete internationellt känner nog de flesta till. Redan 1977 började SDR och medlemmarna stödja en dövskola i Tanzania ekonomiskt och därefter har en lång rad biståndsprojekt genomförts i bland annat Thailand, Kenya och Nepal. Att biståndsarbete är viktigt och till gagn kan de flesta nog enas om. Kan det emellertid finnas en problematisk aspekt i frågan? Bedriver man verkligen biståndsarbete på samma sätt förr som nu?

Året är 1993. Lennart Tjärnström från Dövas Tidning befinner sig i Katmandu, Nepal, för att intervjua Uldis och Birgitta Ozolins. Tillsammans befinner de sig där för att stärka dövföreningarna och det nepalesiska teckenspråket. Vid det här laget är de rutinerade biståndsarbetare. De har varit i Kenya några år tidigare för att även där bygga upp dövföreningar och ett nationellt dövförbund. Birgitta Ozolins berättar:

– Det ansågs skamligt att teckna det egna landets teckenspråk. Man skulle teckna SEE (tecknad engelska) och inte ha ett naturligt avslappnat teckenspråk. Jag fick en biståndskollega på plats men vi två hade helt olika syn på vilket språk som skulle uppmuntras. Denna kollega slutade ganska snart.

Tillsammans åkte paret till Kenya 1986 på uppdrag från SDR och SHIA (i dag MyRight). Uldis ansvarade för att utveckla ett nationellt dövförbund och dövföreningar. Birgitta tog sig an att arbeta med och dokumentera det kenyanska teckenspråket. Ungefär på samma sätt arbetade de i Nepal.

Att stärka det kenyanska och nepalesiska teckenspråkets ställning i sina respektive länder kändes viktigt, men Birgitta såg också andra problem.

– I Nepal var det vanligt att kvinnorna bara satt hemma och inte deltog i möten eller sammankomster. Jag frågade männen om jag kunde få träffa deras fruar och bara få prata lite med dem. Vi bestämde en tid och plats, och det kom cirka fem kvinnor. Vi hade ingen särskild agenda utan det var bara förutsättningslösa samtal. Jag hade en tanke med det, att kvinnorna skulle inse hur viktigt och härligt det är att få umgås med andra kvinnor och inte bara vara hemma. Jag ville skapa ett behov hos dem. Så småningom spred sig ryktet och det blev fler och fler kvinnor på dessa träffar.

Samtidigt som biståndsarbete kan vara berikande och viktigt kan det vara problematiskt när vita kommer till andra länder och tvingar på befolkningen sin egen religion, kultur och språk. Precis som kolonisationsatorerna gjorde förr, och fortfarande gör.

– Vi var enormt noga med att inte blanda in religion eller politik i vårt arbete! Det var SHIA också noga med. Det var inte vårt syfte när vi var där. Det fanns vita missionärer som kom till Kenya och bildade dövskolor. De blandade in sina egna länders teckenspråk i undervisningen. Vi var inte överens med dem. Tvärtom ville vi bevara deras eget lands teckenspråk.

Paret Ozolins belönades med SDR:s utmärkelse, Lars-Åke Wikström's International Award 1999, för sina mångåriga insatser för döva i utvecklingsländer.

Jesper Hansén, generalsekreterare, och Göran Alfredsson, ordförande i MyRight berättar mer om hur biståndsarbetet fungerade, på 1970- och -80-talen.

– Kraven på biståndsaktörer har ökat avsevärt och man måste ha betydligt mer kompetens nu än tidigare. Det har därmed blivit svårare för små organisationer att helt på egen hand hantera



Elever på en dövskola i Kenya.



Kerstin Kjellberg från SDR arbetade i många år med mänskliga rättigheter för döva i utvecklingsländer. Här är hon i Nepal.

förändrats genom åren

biståndsmedel, vilket förstås innebär att det är svårare för sådana organisationer att söka och få anslag. Jag gissar att detta är ett skäl till att Shia/MyRight bildades eftersom MyRight kan ha en högre biståndskompetens än enskilda medlemsorganisationer, som bara bedriver enstaka projekt. En konkret konsekvens av detta är att det 1981 var en handläggare som arbetade med MyRights totalt 14 projekt, medan vi nu har cirka 35 projekt, men fyra handläggare.

De första åren pågick utsändande av svenska rådgivare eller experter och nästan alla projekt hade en ansvarig svensk på plats. Nu har detta sedan länge upphört.

Internet/e-post har givetvis revolutionerat kommunikationen. På 1980- och -90-talen var man hänvisad till vanlig post och fax, och möjligen ibland vanlig telefoni. Idag når skriftlig kommunikation fram omedelbart i epost och det är enkelt att föra samtal genom exempelvis Teams, ha möten med personer som befinner sig på helt andra kontinenter än vi själva. Detta för MyRight närmare sina partnerorganisationer. Det gäller förstås också medlemsorganisationerna, berättar Jesper Hansén.

– Det biståndsprojektet går ut på i dag är ungefär samma saker som förr, men skillnaden är att FN numera har tagit fram konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar, säger Göran Alfredsson.

Jesper Hansén håller med.

– En förändring som skett de senaste åren, alltså långt efter 1981, är att fler organisationer börjat ta in ett funktionsrättsperspektiv i sitt arbete. År 1981 skulle det fortfarande dröja 25 år innan Konventionen (om rättigheter för personer med funktionsnedsättning) kom, så arbetet under 1980- och -90-talet och början av 2000-talet, genomfördes

dessutom utan det starkare folkrättsliga stöd som konventionen innebär. En konkret konsekvens av detta är att MyRight i dag hänvisar till rättigheter betydligt mer än vad som gjordes 1981.

– En annan skillnad om man ska jämföra då och nu är att det var enklare förr att hitta människor som ville ställa upp och engagera sig, berättar Göran Alfredsson. Det är inte fullt lika enkelt i dag. Detsamma gäller pengar, förr var vår budget nästan dubbelt så stor.

MyRight finansierar vanligtvis större delen av alla biståndsprojekt som beviljas, men föreningarna måste själva stå för en mindre egeninsats.

SDR är en av MyRights medlemsorganisationer och har en lång historia av flera biståndsprojekt.

På frågan varför biståndsarbete behövs svarar Joakim Hagelin-Adeby, vice förbundsordförande för SDR, så här:

– Det kanske behövs extra just nu när det är oroligt i världen. Kriser och katastrofer tenderar att slå extra hårt mot minoriteter, fattiga och funktionsvarierade. Döva ingår i den gruppen och har alltid prioriterats lägre av samhället. Därför är det extra viktigt att kunna bistå med stöd. Vi kan till exempel dela med oss våra kunskaper kring lobbyarbete.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM ARKIVFOTO: OZOLINS & SDR



På dovastidning.se finns alla tidigare publicerade artiklar och webb-tv-inslag om SDR:s 100-åriga historia

Läs mer om fem aktuella biståndsprojekt kopplade till SDR med föreningar på nästa sida →

FEM AKTUELLA BISTÅNDSPROJEKT I VÄRLDEN



NEPAL Trots att det nepalesiska teckenspråket ännu inte är officiellt erkänt, har språket på senare tid fått en alltmer framträdande plats på TV i landet. Under pandemin har döva nepaleser exempelvis fått teckenspråkstolkad krisinformation, berättar Tomas Andersson, som tillsammans med Jan Magnström är involverade i Dalarnas Dövas Förenings biståndsprjekt i Nepal.

– Allt fler i landet förstår att nepalesiskt teckenspråk är ett språk, säger Tomas Andersson.

Projektet, som tidigare var i SDR:s regi, går ut på att stötta det nationella dövförbundet, National Federation of the Deaf Nepal (NDFN), i dess organisationsutveckling. Exempelvis har förbundet fått råd, stöd och tips kring att ordna kurser och workshopar i föreningskunskap, mänskliga rättigheter och om vikten av teckenspråk. Ett exempel på intressepolitiska segrar som uppnåtts är dövas rätt att ta körkort i landet.

– En kamp som återstår är att tillsätta en lingvist som kan beskriva det nepalesiska teckenspråkets uppbyggnad och dess betydelse, säger Tomas Andersson som förklarar att det att ha en språkvetare är ett viktigt steg på vägen till erkännandet av teckenspråket.

Han kan också notera att den tvåspråkiga undervisningen har utvecklats i landet. Ett besök gjordes i en dövskola.

– Den skolan var tidigare oralistisk. Efter rektorsbytet är det tvåspråkig undervisning där, jag kunde se många döva barn teckna till varandra. Det var härligt att se, säger han.

Tyvärr får alla döva barn inte gå i skolan, något som Jonas Brännvall (se nästa artikel) också nämnt. Något som blivit förvärrat av pandemin där de många nedstängningarna gjort att döva barn missat skolan. Ett annat allvarligt och akut problem är alla unga döva kvinnor och flickor som gifts bort eller skickas som traffickingoffer till Indien. Tomas Andersson säger:

– En hög andel av offren sägs vara döva. Det är helt fruktansvärt.

DDF ska besöka Nepal i november. Planen är dels att avsluta samarbetet med NDFN, dels att i dialog med MyRight etablera nya utvecklingsprojekt tillsammans med ett par distriktsorganisationer för döva i östra Nepal.

NICLAS MARTINSSON



NEPAL Stockholms Dövas Förening (SDF) har i över 30 år bedrivit olika utvecklingsarbeten i Nepal. Nu har de ett pågående projekt i västra Nepal där de samarbetar med Dhangadhis dövförening (DAOK) i provinsen Kailali som gränsar till Indien. Projektet går dels ut på att stärka dövföreningen, dels att ge råd, stöd och tips i arbetsmarknads- och skolfrågor.

DT får en pratstund med Jonas Brännvall som sitter i Nepalgruppen sedan 14 år tillbaka och är sammankallande. I arbetsgruppen sitter också Daniel Andreasson, Christina M. Karv och Maria Rudin.

Jonas Brännvall har under sina år sett vilka framsteg DAOK gjort. Tidigare hade de inte något kontor utan allt "fanns i en låda" som han uttrycker det. Nu har de en lokal.

Ett annat glädjetecken är att en dövskola för yngre elever har öppnat i Dhangadhi.

– Vi kan på senare tid se hur den lilla dövskolan har vuxit och tagit emot allt fler elever. De ger tvåspråkig undervisning på nepalesiskt teckenspråk och nepali, berättar Jonas Brännvall.

Men tyvärr har pandemin drabbat skolans elever hårt. På grund av nedstängningarna i landet har de inte kunnat gå i skolan utan fått stanna hemma.

– Alla elever har inte återkommit och en del elever som kommit tillbaka har tappat kunskap och glömt teckenspråk, säger Jonas Brännvall och tillägger att det finns ett mörkertal. Det är att döva barn går inte i skolan alls, eller i en skola tillsammans med hörande elever.

Skolan arbetar nu med att söka statliga pengar så att de kan ta emot fler elever och bygga ut sitt elevboende då de är trångbodda.

SDF:s Nepalgrupp ska åka till landet i november och tillsammans med DAOK och MyRight planera för en ny femårsperiod. Målet är att kompetensutveckla DAOK så att det blir som ett nav och i sin tur kan utveckla och stärka andra distriktsorganisationer för döva i provinsen Kailali. Projektet ska fortsätta jobba med arbetsmarknads- och skolfrågor. Målet är att döva ska bli självförsörjande genom utbildning och arbete. Frågor som jämställdhet och döva kvinnor ska också lyftas under nästa period.

NICLAS MARTINSSON



BOLIVIA 2017 fanns bara nio dövföreningar i Bolivia som till ytan är mer än dubbelt så stort som Sverige och ligger i Sydamerikas inland. Nu finns så många som 21 lokala och regionala dövföreningar i landet, t.o.m. i avlägsna stambyar i djungeln. Det berättar Lars-Gunnar Möllefors som är kontaktperson för SDR:s biståndarbete i Bolivia. Samarbetsorganisationen är det nationella dövförbundet, FEBOS.

Den bolivianska dövrörelsen växer sig allt starkare och den digitala mötestekniken används mer och mer. Kurser i föreningskunskap ges. Men det är inte alla som kan ta sig till den närmsta dövföreningen eller har tillgång till internet. Många döva sitter isolerade hemma, speciellt i små byar där ursprungsfolk bor. En del har det ekonomiskt svårt. Lars-Gunnar Möllefors berättar att några dövföreningar under pandemin haft som system att dela ut matpaket till döva i byar och städer.

Vad har SDR för mål med sitt biståndarbete i Bolivia? Jo, det ena målet är att få bolivianskt teckenspråk erkänt. Nu är spanska och 36 ursprungsspråk landets officiella språk. Erkännandet av teckenspråket var tidigare inte så långt bort, men så tvingades landets president Evo Morales av militären att avgå efter tre veckors våldsamma protester och anklagelser om valfusk 2019. En ny president valdes in året därpå. FEBOS ger dock inte upp utan kämpar fortfarande. Ett teckenspråkslexikon togs fram 2017, ett steg närmare erkännandet.

Det andra målet med biståndsarbetet är att starta en lärarutbildning för både dövlärare och teckenspråkslärare. Glädjande nog har utbildningen genomförts med cirka 50 döva deltagare. De flesta har valt att bli teckenspråkslärare.

Det tredje målet är att starta en utbildning för blivande teckenspråkstolkar, något som är på gång.

– Både döva och hörande går den. Bolivia ligger faktiskt före Sverige då de redan från början välkomnar både döva och hörande tolkstuderanter! säger Lars-Gunnar Möllefors som till vardags jobbar som döv teckenspråks- och dövblindtolk i Sverige.

Nästa gång han och en representant från SDR åker till Bolivia är i november, något som är efterlängtat då SDR inte kunnat besöka landet under pandemin. En ny projektperiod planeras för 2023-2027. Målen ska i huvudsak vara desamma.

NICLAS MARTINSSON



SRI LANKA Trots all turbulens som skett i Sri Lanka på sistone med månadslånga regeringskritiska demonstrationer, presidentens avgång och skyhög inflation, har landet ett starkt nationellt dövförbund. Det berättar Kerstin Olsson som är kontaktperson för SDR:s biståndarbete i landet.

Projektet har tre mål: utveckling av och stöd till Sri Lanka Central Federation of the Deaf (SLCFD), erkännandet av det lankesiska teckenspråket, och stöd till döva kvinnor i landet genom Deaf Women Association (DWA).

Kampen för att få teckenspråket erkänt har varit lång. 2019 skedde ett genombrott då de två största presidentkandidaterna inför presidentvalet deltog i manifestationen för ett juridiskt godkännande av teckenspråket. Men allt var dessvärre tillbaka på ruta ett när en annan president valdes.

– Underlaget finns dock kvar på regeringsnivå med goda argument om varför teckenspråket ska erkännas, säger Kerstin Olsson.

Som förbund har SLCFD varit mycket aktivt och ordnat kurser och workshopar i ämnen som föreningskunskap och ledarskap. Även DWA är en stark sammanslutning, enligt Kerstin Olsson. Landet är långt ifrån jämställt, särskilt döva kvinnor är en utsatt grupp.

Pandemin har gjort att planerade resor fått ställas in under 2020 och 2021. Kerstin Olsson tar upp att det, trots pandemins tragiska utgång, finns en positiv sida. Det är att hon och SDR numera har mer kontakt med döva lankeser tack vare den digitala mötestekniken.

I slutet av oktober och i början av november åker Kerstin Olsson och Joakim Hagelin Adeby, vice ordförande för SDR som också är involverade i biståndsarbetet, till Sri Lanka. Ett fullt program är att vänta med både SLCFD och DWA. Bland annat ska de åka till Sri Lankas östkust. En ny femårsperiod för biståndsarbetet planeras. Målen är fortfarande desamma, men med nya tillägg som till exempel att utveckla landets teckenspråkstolkutbildning. Kerstin Olsson, som har mångårig erfarenhet av biståndarbete, säger:

– Det ligger mig varmt om hjärtat att döva i hela världen ska ha det lika bra som vi svenskar. 80% av världens döva får ingen utbildning, och endast 1-2% får utbildning på teckenspråk (enligt WFD).

Läs mer om biståndsprjektet i Rwanda på nästa sida

NM



Med fokus på kvinnor och flickor i Rwanda



– Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning är extra utsatta i Rwanda enligt rapporter. Många utsätts för sexuellt våld inom familjen eller släkten, men också ute på gatan, berättar Pia Johnsson-Sederholm som åkt till

Rwanda för Malmö Dövas Förenings räkning.

Tillsammans med handikapporganisationen Troup of Handicap Persons Twuzuzanye, THT, från Rwanda och Rwanda National Association of Deaf Women, RNADW, har Malmö Dövas Förening just nu ett biståndprojekt i Rwanda. Projektet skall pågå fram till våren 2023 och syftar till att stärka döva och hörselskadade samt andra funktionshindrade kvinnors livsvillkor.

Pia berättar att Rwanda i stort sett är ett säkert land att vistas i.

– Det som är kruxet är att flickor och kvinnor med funktionsnedsättningar är extra utsatta för sexuellt våld, men också att de sedan inte får något stöd från familjen eller samhället. Projektet syftar till att öka kunskapen hos dessa kvinnor, att de har rätt att säga nej och att man har rätt till stöd om man blir utsatt. Man vill också öka kunskapen om våld hos övriga samhället, till exempel till familjer och till män. Istället för att rikta ilskan mot kvinnorna som utsätts ska man rikta den mot männen som utsätter dem.

Projektet sprider kunskap och informerar genom besök till byar och teaterföreställningar. De som är med i föreställningarna är själva



personer med funktionsnedsättningar. Man träffar också ledare i olika distrikt.

Projektet finansieras till stor del av MyRight. Malmö Dövas Förening fick frågan från SDR om de ville ta sig an detta projekt.

– Malmö Dövas Förening har tidigare haft samarbeten med och deltagit i projekt kopplat till Rwanda.

Det är än så länge inte klarlagt om MDF kan åka till Rwanda igen snart men viljan finns.

– Projektet har fått mig att omvärdera vad fattigdom är. Jag tänkte ofta förr att det handlar om att sakna pengar eller saker, men det är ju lika mycket att sakna ett språk eller få sina rättigheter tillgodosedda.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM

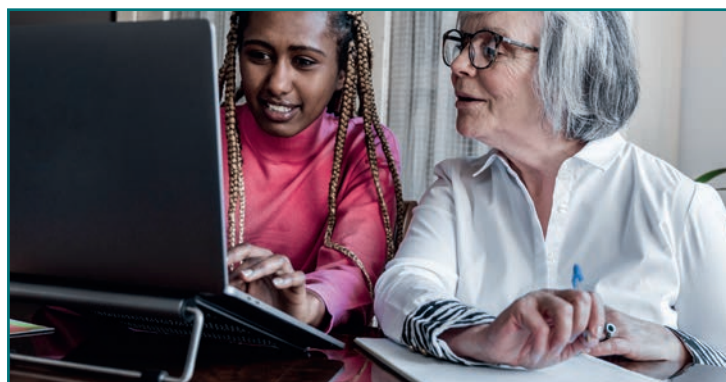
Vill lära dig mer?



Osäker hur använda mobil, surfplatta eller dator? Du är inte ensam.

Våra DigiDöv-guider hjälper dig som är äldre döv!

Vill du hjälpa till?



Vill du göra skillnad för äldre döva? Bli DigiDöv-guide!

Skicka din intresseanmälan till e-post digidov@sdr.org

Mer information hittar du på webbplatsen: www.sdr.org/digidov



ALLMÄNNA
ARVSFONDEN



Gunilla Kolm och Barbro From har lett "Dövas hjärt- och lungsystem" i nära 20 år

"Västanviks folkhögskola är en teckenspråkig idyll"

I somras gjorde Gunilla Kolm och Barbro From sina sista arbetsdagar på Västanviks folkhögskola. Radarparet har varit rektor respektive biträdande rektor i nära 20 år. För Dövas Tidning berättar de om sin tid på skolan.

Västanviks folkhögskola kan, som före detta rektor Tora Sibbe myntade, liknas vid "Dövas hjärt- och lungsystem". Skolan ska enligt henne vara hjärtat i det blodomlopp som pumpar syrerikt blod runt i dövrörelsen och samhället. Syret kommer från aktiv och frisk debatt inom Sveriges Dövas Riksförbund (SDR).

Vad som ligger bakom uttrycket är att skolan grundades i september 1969 med SDR som huvudman. Sedan starten har tusentals personer satt foten på Västanvik, utbytt tankar, fått nya kunskaper och språkbadat i en teckenspråksmiljö.

Inte bara korta och långa kurser har anordnats utan SDR har också haft sitt kansli på skolans område, där mycket av förbundets intressepolitiska arbete vuxit fram med mångåriga ideologen och ordföranden Lars Kruth i spetsen. Förbundet har gett kurser i föreningskunskap i samarbete med Västanvik.

Tusentals föräldrar till döva barn har också fått lära sig svenskt teckenspråk på Västanvik. En stor del av landets teckenspråkstolkar, såväl döva som hörande, har också tagit tolkexamen där. En rad döva nyanlända har fått en introduktion till det svenska samhället. Sist men inte minst har många döva själva fått gå olika kurser och därmed stärkt sin ställning på arbetsmarknaden. Detta för att ta några exempel på skolans mångåriga och mångsidiga folkbildning.

En av de deltagare som skolan hade 1986 var ingen mindre än Gunilla Kolm från Tierp. Hon kom till Västanvik för att lära sig

teckenspråk. Redan efter två veckor visste hon att hon ville bo där. Hon kom särskilt att bli förtjust i gemenskapen, teckenspråksmiljön och den omedelbara närheten till naturen och Siljan.

– Västanviks folkhögskola har varit som mitt andra hem i 36 år, säger hon. Ett beslut som hon inte ångrar.

Den första tiden jobbade hon som assistent, utbildade sig sedan till folkhögskolelärare och arbetade som lärare i 12 år. Efter det var hon biträdande rektor en period innan hon efterträdde Ann-Marie "Ami" Wikström som rektor 2003.

1998 fick hon och kollegorna en ny arbetskamrat i Barbro From, rekryterad som föreståndare för förskolan Västanvind som folkhögskolan äger och driver. Hon kom dock i kontakt med teckenspråket redan tidigare genom Gum Anders Andersson* på en teckenspråkskurs 1977. Då pluggade hon på Lärarhögskolan i Falun och hade specialpraktik på en förskola. Ett studiebesök gjordes på Västanviks folkhögskola.

Efter examen jobbade hon på barnhem, förskolor och skolor. Hon arbetade även utomlands som reseledare och platschef för Ving i sex år. Då var hon stationerad i fem olika länder.

1998 såg hennes make annonsen att Västanviks folkhögskola sökte en föreståndare till förskolan Västanvind. Han kom då att väcka hennes intresse för teckenspråket igen och tyckte att hon skulle söka tjänsten.

Fyra år senare blev Barbro erbjuden tjänsten som biträdande rektor av Gunilla på grund av sina kunskaper inte bara i pedagogik utan även i ekonomi, marknadsföring och turism.

– Gunilla lyckades övertalade mig att tacka ja, säger Barbro leende. 2003 tog Gunilla Kolm och Barbro From *läs mer på nästa sida* ➔



över rodret och fick en tuff start. Skolans kassa var i stort sett tömd, antalet deltagare hade sjunkit avsevärt och de nödvändiga renoveringarna låg efter. Konkursshotet hängde i luften om inga drastiska neddragningar gjordes. Sparpaket togs fram som bland annat innebar att elva tjänster försvann.

Ett av sätten att öka intäkterna var att hålla öppet hela sommaren. Tidigare hade skolan bara sommarkurser veckorna 30-31. Västanviks folkhögskola var annars som en spökstad på sommaren enligt Gunilla och Barbro. Beslutet att ha sommaröppet var närmast symboliskt; en återgång till 1960-talet då skolans område ursprungligen var ett semesterhem för döva.

”Beslutet att ha sommaröppet närmast symboliskt”

Beslutet visade sig vara lyckosamt och inkomstbringande. Skolan, som även erbjöd logi, tog emot stora grupper lägerdeltagare, pensionärer och bussresenärer med flera. Och även deltagare från organisationer som Hörselskadades Riksförbund, Förbundet Sveriges Dövblinda och Dövblind Ungdom utöver SDR och Sveriges Dövas Ungdomsförbund.

När DT frågar Gunilla och Barbro vad de tror att de har bidragit med till skolans utveckling, svarar de ekonomisk stabilitet och tar ovanstående som exempel. Ett annat exempel är att skolan har satsat på kompetensutveckling och låtit sex lärare studera till folkhögskollärare på betald arbetstid vid Linköpings universitet. Ytterligare exempel är skolans asylmottagning som startade 2009 på uppdrag av Migrationsverket och Stockholmsfilialen som öppnade 2010 och ger utbildning i Svenska för invandrare (SFI) för döva.

– Vi har nyligen förlängt avtalet med Migrationsverket på två år, säger Gunilla om asylmottagningen.

Ett annat exempel är ökad marknadsföring och synliggörande där skoledningen har deltagit i nätverksträffar som företagarfrukost i Leksands kommun och i årliga möten med rektorer från sju folkhögskolor i Dalarna.

2009 och 2011 innebar stora ekonomiska avbräck för Västanviks folkhögskola. Först lämnade SVT Teckenspråk sina lokaler i det så kallade tv-huset efter att ha huserat där i över 30 år. Ett av skälen var att markera oberoendet till både skolan och SDR. Ett annat skäl var att SVT-ledningen ansåg att det var mer kostnadseffektivt att låta SVT Teckenspråk flytta till Falun där public service-bolaget redan hade en redaktion.

2011 lämnade SDR sitt kontor på andra våningen i skolans huvudbyggnad. Förbundets intressepolitiska arbete inklusive kommunikation skulle nu koncentreras till Stockholm. Viss ekonomi och administration låg dock kvar i Leksand, men nu som en del av försäljningsavdelningen i utkanten av stadens centrum (numera nedlagd).

Barbro och Gunilla använder samma ord om SVT:s och SDR:s flytt 2009 respektive 2011:

– Den teckenspråkiga miljön dränerades. Det var sorgligt.

Nu är två företag verksamma i det gamla tv-huset, som de hyr av skolan. Vidare finns en nyöppnad offentlig utställning om dövundervisning på 1800-talet i huvudbyggnaden, som föreningen Pär Aron Borgs vänner driver.

När SDR som är skolans huvudman kommer på tal, säger Gunilla och Barbro att förbundet har betytt mycket för skolans uppbyggnad genom åren.

– Det är fantastiskt att SDR har en egen folkhögskola. Många organisationer är avundsjuka för de har själva inte någon egen folkhögskola, säger Gunilla.

Både hon och Barbro ser gärna att SDR använder skolan mera till sina möten och föreningskurser. Särskilt då den naturliga dagliga kontakten försvann 2011.

Till något annat. Västanviks folkhögskola är känd för att deras anställda och deltagare säger hälsningsfraser som ”God morgon!” och ”Hej!” till varandra. Skolan har även gjort en reklamfilm om det.

Ni har arbetat för att alla deltagare ska känna sig sedda. Hur tror ni att ni har lyckats med det?

– Det är ett lagarbete där vi återkommande får uppskattning för personalens bemötande, så det är nog grunden till att man blir sedd

här på Västankvik, säger Barbro. Och Gunilla svarar:

– Att bli sedd och bekräftad varje dag är något alla människor mår bra av!

De har själva besökt andra folkhögskolor och lagt märke till att folk inte alltid säger hej till varandra. Och de vet också en golfklubb som har satt upp regler i stil med "Här säger vi hej till varandra"! Sådana regler behövs inte på Västankvik, säger Barbro och Gunilla leende.

Vilka är skolans unika konkurrensfördelar? Är det skolans teckenspråksmiljö och vackra läge eller något mer?

– Ja, det stämmer. Jag lägger till att en av våra unika konkurrensfördelar är helheten med att få utvecklas som människa i möten med andra när man bor på skolans internat. Andra folkhögskolor (konkurrenter) har bara verksamhet på dagtid och erbjuder inget internat, säger Gunilla.

– Västankvik är en "Må bra"-plats. Här finns det möjlighet till många aktiviteter som eget skidspår, fotbollsplan och idrottshall. Vi har också tillgänglighetsanpassade lokaler och boenden. Dagens ungdom är ofta stressad. Här kan man landa i naturen och koppla av, säger Barbro.

– Många ungdomar säger i början att det är tråkigt här. Men efter ett tag upptäcker de att de mår bra av det. Naturen påverkar, tillägger Gunilla.

DT frågar hur de ser på att de som hörande har lett "Dövas hjärt- och lungsystem". Barbro svarar att hon fick arbetet utifrån sin kompetens och hoppas att hon som person varit viktig för skolan:

– Jag är en gäst i dövsamhället och glad för alla fina kollegor som bjudit in och stöttat mig, säger hon.

Gunilla svarar ungefär likadant, att hon blev tillsatt som rektor utifrån sin kompetens och ledaregenskaper. Själv upplever hon sig starkt inkluderad i dövsamhället eftersom hon levit i båda världarna sedan 1986 och är gift med en döv man.

– Jag blev medveten först 1986 om att jag var hörande!

Vilka är deras döva förebilder? Gunilla svarar att hon har många döva förebilder. Två som toppar listan är Lars Kruth och Gum Anders Andersson.

– Utan Lars Kruth, inget Västankvik. Han slogs för att döva skulle få en egen folkhögskola.

– Anders var som politiker (i Leksands kommun och landstinget Dalarna) inte rädd för att säga vad han tyckte, och stred för dövas bästa. Han dog alldeles för ung, endast 56 år gammal, säger Gunilla som inte heller kan glömma Wally Lindberg och Birgitta Töyrä som var stora profiler på Västankvik, båda bortgångna.

Barbro säger också att det finns många fantastiska eldsjälar. Gum Anders Andersson, som hon såg upp till, var den första döva som hon träffade. En person som var lätt att kommunicera med trots att hon då hade begränsade kunskaper i teckenspråk.

– Anders gjorde också Västankvik världskänd i och med att han tog döva besökare från olika länder dit, säger hon och nämner även Ingvar Edwall, mångårig lärare på Västankvik, som betytt mycket för henne personligen.

Nu är Carina Högberg och Maria Larsson skolans rektor respektive biträdande rektor. Carina är skolans andra döva rektor genom åren. Den första är Ann-Marie "Ami" Wikström.

– Jag känner mig helt trygg med att lämna över till dem och är övertygad om att de kommer att fortsätta utveckla skolan, säger Barbro och Gunilla nickar instämmande.



– De måste få hitta sin egen prägel och utveckla skolan på det sätt som de vill. Vi vill önska dem lycka till, säger Gunilla.

Hur ser ni på framtiden för Västankviks folkhögskola?

– Skolan står nu inför stora utmaningar med att rekrytera deltagare och att bibehålla en stabil ekonomi så att flera utbildningar kan erbjudas med god kvalitet. När Västankviks folkhögskola firar 100 år (skolan är 53 år nu), kommer skolan fortfarande att vara en teckenspråkig idyll som många vill vistas i, hoppas jag, säger Gunilla.

– Folkhögskolan är unik som en av Sveriges minsta och det krävs mycket extra intäkter för att hålla kvaliteten på undervisning och fastigheter. Om alla delägarna tar sitt ansvar och börjar använda sin fina anläggning och fler förbund får upp ögonen för Västankvik är framtiden ljus, säger Barbro.

Gunilla och Barbro tror att det är nog först i början av höstterminen, efter sommarlovet och semestern, som de förstår att de har slutat på Västankviks folkhögskola.

– Det känns konstigt. Men det innebär också frihet. Hittills har jag alltid tänkt på skolan, det var inget 8-17-jobb utan en livsstil. Nu kan jag göra vad jag vill, säger Gunilla.

Vad ska ni göra framöver?

Gunilla: – Jag ska ägna mig åt passionärslivet med min man, som nyligen gått i pension och träffa våra två barn med deras familjer ofta. Träffa vänner, resa, träna och fixa i trädgården står också högt upp på önskelistan.

Barbro: – Jag ska jobba på ett café och konstutställning i Rättvik som min man och jag driver tillsammans. Välkommen till Station Grön Konst och Kafé.

De ska försöka träffas en gång i månaden.

– En gång Västankvik, alltid Västankvik! avslutar Gunilla.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTISSON



Romel Belchers föreläsning handlade om BLM och rasism i dövrörelsen.



Hanna Cederström vid Signos bord tillsammans med besökarna Henrik Sundqvist och Elsa Brunemalm från Sverige.



Alice och Sara Seyffart vid Kjerag, som reser sig 1084 meter över Lysefjorden.
FOTO: PRIVAT



Applåder när Jannicke Kvitvær avslutade sitt föredrag om hur det är att vara HBTQI+-förälder.

Dövas Nordiska Kulturfestival 26-31 juli 2022

Teckenspråk här, där och överallt i Stavanger

För tolfte gången sedan 1978 arrangerades Dövas Nordiska Kulturfestival. I år var platsen Stavanger, Norge. Regnet öste ner både före och efter festivalveckan, men mellan torsdag och söndag under festivalveckan sken solen över Stavanger och de dryga 600 festivalbesökarna.

Hanne Kvitvær från dövföreningen i Stavanger lyfter fram vädret som en av de saker hon är mest nöjd med under festivalen. Och visst går det att förstå, med tanke på hur många utflykter programmet erbjöd, bland annat vandringar till Preikestolen, ett utskjutande klippblock som sträcker sig högt över Lysefjorden samt till Kjerag, en utmanande vandring till 1084 meters höjd, där det på toppen finns ett klippblock inkilat mellan två berg, vilket är ett populärt ställe för turister att ta våghalsiga foton på.

Festivalens tema var "Tegnspråk – her der og overalt!" och det var det verkligen – teckenspråk här, där och överallt! Utöver utflykter, teaterföreställningar och föreläsningar fanns det 20 utställare och informationsbord. De representerade verksamheter, företag och utbildningar.

Vid ett av borden återfanns svenska Hanna Cederström som bor i Oslo sedan 9 år tillbaka. Hon jobbar för stiftelsen Signo som erbjuder olika typer av tjänster till döva, dövblinda och hörselskadade, bland annat med att få ut målgruppen på arbetsmarknaden, har gruppboenden, dagverksamhet, kompetenscenter samt olika typer av kurser och rådgivning.

– Det är spännande och nyttigt för Signo att vara här, vi har fått flera nya kontakter och dövvärlden som ibland känns lite liten

blir plötsligt större. Jag hoppas aktörerna i de nordiska länderna kan samarbeta mer framöver, tillsammans är vi starkare! säger hon.

En annan svensk bland utställarna var Abdi Mohamed, som satt vid DNUR och DNR:s gemensamma bord. Festivalen var hans första, och han deltog som representant för SDUF. Han tyckte att det bästa med festivalen var att få lära känna nya människor och få nya vänner.

– Men det är synd att de programpunkter som ungdomar är mest intresserade av ligger så tidigt på morgonen. Det är inte många ungdomar som vill gå upp så tidigt till en föreläsning, säger han och syftar på föreläsningarna med Romel Belcher om "BLM + dövrörelsen" samt "Flow-TV" med Florian Tirnovan som båda hölls klockan 9 på morgonen.

Även om många unga valde en sovmorgon framför att gå på en föreläsning så var alla föreläsningar välbesökta. Romel Belcher pratade bland annat om rasism i dövrörelsen, och hur rasism speglas i teckenspråk. Till exempel handlar tecken för länder i Afrika ofta om stora näsor eller annat som speglar en stereotyp uppfattning om människor från afrikanska länder och deras utseenden. Diskussioner om rasistiska tecken blir däremot ofta känsloladdade och många vägrar att ens diskutera det med argumentet "det är mitt språk!". Men som Romel lyfter fram, det är ju hans språk också.

Florian Tirnovans föreläsning blandade skratt med allvar, och han inledde med berättelsen om hur FlowTV har växt fram. När han startade kontot bodde han i sin systers källare och hade ett litet antal följare. I dag har han över 34 200 följare på



Abdi Mohamed från SDUF vid DNUR:s bord med Nordiskt Ungdomslägers (NUL) vandringspinnar.



Florian Tirnovans föreläsning om sitt företag FlowTV och standup-komik på teckenspråk.



Avslutningsmiddagens värdar Astri Frafjord och Paal Richard Peterson. FOTO: HENNING STRAND

Instagram och möjlighet att driva FlowTV som företag på heltid. Han betonar att det som tagit honom så långt är passion och hårt arbete, och att båda krävs för att nå framgång. Han berättar också om hur det går till när han gör en video. Det är en process som går från idé till inspelning, slutprodukt och sist utvärdering (gärna flera gånger!). Många i publiken blev förvånade över hur mycket arbete som faktiskt ligger bakom varje video. Florian uppträdde även på avslutningsfesten.

Några av de övriga föreläsningar som fanns att ta del av under festivalen var "Body acceptance" med Josephine Kirkegaard, "Being a LGBTQIA+ parent" med Jannicke Kvitvær, "Äkta man" med Elias Tebibel samt "Båtgrupp for tegnspråksbrukere" med Erling Kvalsund.

Ytterligare två svenskar som jag pratar med under festivalen är Sara och Alice Seyffart. Sara har varit med på de två senaste kulturfestivalerna och har som mål att vara med på fem i följd, då kommer hon att ha varit med på en festival per nordiskt land.

– Jag älskar också att vandra och tyckte om erbjudandet med utflykter här. Vi var med på vandringarna både till Preikestolen och Kjerag.

14-åriga Alices svar på varför hon är där är mer koncis:

– Mamma sa att jag måste följa med.

Men hon erkänner att hon har haft väldigt roligt under festivalen, även om hon tycker att det är tråkigt att det inte finns några andra i hennes ålder på plats och Sara instämmer i att medelåldern bland deltagarna på festivalen är hög. Sara lyfter också fram föreläsningen med den kanadensiska zoologen Nancy Barker som hon säger var helt fantastisk.

– Däremot saknar jag lite mer teater och konst i programmet.

Även Saras föräldrar, Anna och Sverker Andersson deltog

på festivalen, vilket gjorde dem till tre generationer döva festivalbesökare på samma plats.

Bland teaterföreställningarna fanns "Only five marks" med finländska Teatteri Totti om den döva backpackaren Martin Hellöre som gav sig ut på äventyr i Europa på 1930-talet på cykel och "Knockout" från samarbetsprojektet Äkta man där Riksteatern Crea ingår.

Ett par mindre teatergrupper fanns också på plats, som norska Teater Eureka och nystartade Teater 5005 som drivs av Bo Hårdell från Danmark. De framförde pjäsen "Constellations" som är baserad på en pjäs skriven av Nick Payne.

Bo Hårdell spelade en biodlare tillsammans med Julia Pelhate från Frankrike som spelade en kvantumfysiker. De träffas, blir ihop, gör slut och blir ihop igen. På så sätt följer vi deras kärlekshistoria i fragment och föreställningen utforskar kärlek i parallella universum. Vissa scener upprepas upp till fem gånger. Vem var det egentligen som tog första steget, vem var det som var otrogen? Varje val vi gör har olika konsekvenser och möjliga utfall. Allt kan vara sant på samma gång, tanken svindlar!

– Föreställningen Constellations var en av de bästa programpunkterna på kulturfestivalen! Teater 5005 imponerade starkt med sin tolkning av föreställningen som både var tankeväckande och lämnade plats för diskussioner efteråt, säger Elsa Brunemalm från Stockholm.

Nästa kulturfestival hålls på Island 2026. Ses vi där?

TEXT & FOTO: MALIN KVITVÆR

Förkortningar:

DNR – Dövas Nordiska Råd

DNUR – Dövas Nordiska Ungdomsråd



Paulina Wlostowski



SDF:s gård, söder om Stockholm.



Bittan Martinell och Elsa Brunemalm

DT besöker Stockholms Dövas Förening

Artikelserien Landet runt lider mot sitt slut. Hittills har vi sedan starten 2016 hälsat på 30 dövföreningar. Nu går sista turen till Sveriges största dövförening, nämligen den i huvudstaden. Just nu har de inte något "Dövas hus".

Stockholms Dövas Förening har huserat i närheten av den berömda sfäriska byggnaden, Globen, i över 18 år. Nyligen har de fått lämna sina lokaler där, och har just nu ingen verksamhetslokal. Hur kommer det sig att landets största dövförening inte har något fast ställe i form av "Dövas hus" som deras medlemmar kan gå till?

Den lokal i Alviks kulturhus, som Stockholms Dövas Förening (SDF) ska flytta till, har tyvärr haft ventilationsproblem, något som försenat hela processen med kontraktsskrivning och renovering. Det drabbar inte bara SDF utan också alla hyresgäster i huset. Förhoppningsvis kan SDF flytta in efter årsskiftet.

Under tiden jobbar SDF:s kansli på ett kontorshotell i centrala Stockholm, en tillfällig lösning, och anordnar aktiviteter på utspridda platser i Stockholm med omnejd och även digitalt via Zoom.

Otur att SDF inte har något "Dövas hus" fram till januari 2023, men lyckligtvis har föreningen ett ställe som kallas SDF:s gård och som ligger söder om Stockholm.

Bara månader innan pandemin stod det klart att Stockholms Dövas Förening skulle få förvalta gården i Skrubba.

– Många medlemmar har önskat att vi ska ha en plats att samlas på utomhus. De äldre medlemmarna minns Solbacken (reds anm: en fritids- och kursanläggning som fanns i föreningens ägo mellan 1940-talet och -90-talet). Det betyder mycket för medlemmarna att få komma ut i naturen och göra olika aktiviteter här, berättar Paulina Wlostowski som är verksamhetsansvarig på Stockholms Dövas Förening.

Omgiven av grönskande skog finns här ett huvudhus där cirka 30 medlemmar kan samlas inomhus, en cafébyggnad med serveringslucka och flera andra mindre hus som används till förvaring av saker och så vidare. Här finns också bland annat

en badplats ett stenkast bort och ett café som håller öppet flera gånger i veckan, Café Skrubban.

Kan man säga att det är tur att gården finns nu när ni håller på att flytta och står utan ett "Dövas hus" i några månader?

– Ja, så kan man säga. Det är tur att medlemmarna kan samlas här istället. Café Skrubban är populärt och lockar hit många besökare. Särskilt på tisdagar är det extra mycket folk, oftast pensionärer, som samlas här. Annars är det öppet även på torsdagar och lördagar under sommaren.

Har ni stött på några utmaningar när det gäller gården?

– Vi arrenderar marken av Stockholms stad men vi har fått byggnaderna gratis av förra hyresgästen, Fatima-unionen. Vi äger husen och har därför eget ansvar för dem. Huskräver ju omvårdnad kontinuerligt, och det dyker naturligtvis ständigt upp saker som behöver ordnas med. Här är vi beroende av medlemmarnas engagemang. Vi har en grupp personer som engagerar sig ideellt för gården, men det behövs alltid fler personer. Det finns mycket att fixa och dona med på gården, inte bara när det gäller husen utan även som med trädgårdsarbete och ta hand om utemöbler, till exempel.

Vilka är Café Skrubbens bästsäljare?

– Det är kaffe och hemgjorda bakelser. Det säljer allra bäst.

Efter att ha besökt SDF:s gård, tar sig DT till Alviks kulturhus. Där inleds valdebatten om en och en halv timme i en sal som ligger ovanpå SDF:s framtida lokal. Såväl kommunala som regionala politiker har bjudits in.

DT får en pratstund med föreningens vice ordförande, Bittan Martinell, och intressepolitiska sekreterare, Elsa Brunemalm innan startskottet för debatten går.

Hur mår er förening?

– Utmärkt trots alla de hinder och utmaningar som vi stött på, säger Bittan Martinell.

Elsa Brunemalm tar upp tre tuffa utmaningar som föreningen genomgått på kort tid.

Den ena är omorganisationen, som dövföreningen initierade under 2019 och blev färdig med under 2020. Detta samtidigt som coronaviruset bröt ut.

Den andra är förstås pandemin, som fått föreningen att ställa om i grunden.

Den tredje och sista är hyresvärdens beslut att säga upp SDF som hyresgäst i Globen. Slakthusområdet i Globen, där SDF tidigare bott, ska förvandlas till "en urban stadsdel" med bostäder, arbetsplatser, handel och service.

– Trots allt så är SDF en stabil förening med en stark grund. Vi har bra kanslipersonal och bra styrelse som har ett tätt samarbete i olika frågor, och som jobbar nära medlemmarna, säger Bittan Martinell.

Både hon och Elsa Brunemalm trycker också på vikten av intressepolitiskt arbete. Förutom det självklara att föreningen ska slåss för döva stockholmares rättigheter, ger det också positiva effekter. Föreningen har exempelvis fått mer i bidrag av Region Stockholm. Det blir också lättare att rekrytera och behålla medlemmar eftersom de ser att föreningen strävar efter att göra skillnad i döva stockholmares vardag.

En annan viktig del är förstås att vara en mötesplats och kunna erbjuda ett omfattande verksamhetsutbud för sina medlemmar. SDF har över 1 000 medlemmar. Snittåldern är nära 45 år (per den 31 december 2021).

Även om medlemsbasen är stabil, funderar föreningen på hur de kan få fler medlemmar att engagera sig. Elsa Brunemalm tar upp ett exempel. Arbetsgruppen för SDF:s gård har en hög

snittålder. Var är de yngre? Ett annat exempel är att en lägre andel medlemmar faktiskt tar del av SDF:s verksamhetsutbud. De flesta är "passiva" medlemmar.

– Vi har dock sett under pandemin att många som av olika skäl inte brukade ta sig till dövföreningen gärna var med på våra digitala aktiviteter, säger Bittan Martinell och tar upp att det kan ha sina fördelar att ha en hybridverksamhet (både fysisk och digital).

Nu inleds valdebatten. Den första delen är med regionala politiker. Den andra delen sker med kommunala politiker. Överraskande håller alla politiker från vänster till höger med om att en äldrevägledare bör tillsättas i Stockholms stad. Ett svar som SDF tänker utnyttja när de lobbyar hos kommunen.

Hur ser ni på framtiden för SDF?

Elsa Brunemalm och Bittan Martinell tecknar framtiden som ljus även om det är mycket som sker i omvärlden som hög inflation, lågkonjunktur och kriget i Ukraina.

– Stockholms Dövas Förening har ju genomgått en tuff tid på grund av corona, omorganisation och flytt. Nu kan det bara bli bättre, säger Bittan Martinell och tror att den nya lokalen på grund av dess läge med goda kommunikationer kan bli bra.

Kan ni fortsätta i samma anda i den nya lokalen?

– Ja, absolut, avslutar hon.

TEXT & FOTO: OLIVIA RENNER BALKSTAM OCH NICLAS MARTINSSON

dt. Läs övriga delar i serien Landet runt på dovastidning.se



DÖVAS DAG
23 - 25 september Uppsala

Nu är det dags!

Kollar gärna in vår hemsida:
www.dd2022.se

NATIONELLAS UPPSALA

Bröllopsboom i sommar

Sommaren 2022 blev en riktig bröllopsommar. Många är de giftassugna par som fått vänta i och med pandemi och restriktioner. Läs om fem döva par som skridit till altaret ihop denna sommar.



Carina Israelsson och Peter Berglund gifte sig borgerligt den 12 augusti på Gotland, närmare bestämt i Södra Hällarna, ett natur- och friluftsområde i södra Visby. "Vi var mycket nöjda med dagen. Vädret var fint om än lite blåsigt", säger frun. Till vardags bor paret i Stockholm. FOTO: AGNETA CEDELUND



Jenny Karlsson och Paal Richard Peterson gifte sig den 6 augusti på Weinbergs hotell utanför Trelleborg. "Det blev precis som vi hade drömt om och lite därtill!" säger maken som tillsammans med sin fru bor i Oslo. Sofie Strid, döv präst, vigde dem. Teckenspråksartisterna Amina & Jamila Ouahid och Tommy Aldergrim stod för underhållningen. FOTO: SABINA SKÅNELAND



Emilie Wahlgren Mahler och Gustav Wahlgren Mahler gifte sig den 7 maj på Stallgården i Vellinge. "En väldigt fin gård med lada", säger Emilie som tillsammans med sin man Gustav bor i Malmö. Hon berättar vidare: "En helt fantastisk dag blev det! På kvällen busade vi genom att en av Emilies best men skulle tappa en bröllopstårta. Det var inte vår riktiga bröllopstårta men nästan alla gick på det". FOTO: JENNY KARLSSON



Sofia och Joakim Ek gifte sig i Storröta utanför Uppsala den 30 juli. Det blev ett ladugårdsbröllop. "Ett magiskt bröllop med lantlig känsla. Mycket känslor och skoj, och skratt med vänner och släkt. Vi har längtat länge, i tre år, på grund av pandemin". Till vardags bor paret i Uppsala. FOTO: NATALIA POLAK



Michelle Gasslander Malchow och Julius Gasslander Malchow gifte sig på Bläsinge Gård i Jonstorp den 27 augusti. "Vi ville ha en lantlig, rustik och avslappnad känsla. Och att gästerna skulle känna sig bekväma för det är ju gästerna som gör festen! Bröllopet blev precis vad vi ville ha". Ringbärare under vigseln var paret hund Zen. Paret är bosatta i Malmö. FOTO: JOSEPHINE CORREL HOVEN

Starkt och fint skildrat om Nyle DiMarcos liv

Författare: Nyle Dimarco & Robert Siebert

Utgivningsår: 2022

Språk: Engelska (Boken finns för närvarande endast på engelska.)

Förlag: Harper Collins Publishers Inc

Antal sidor: 336

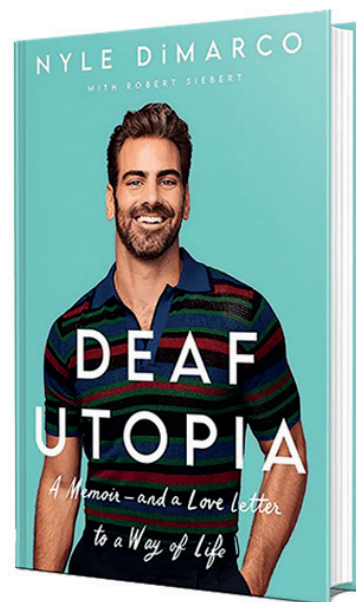
RECENSION Som medlem i en familj med flera generationer döva tar Nyles berättelse och boken avstamp två generationer bakåt. Morföräldrars och föräldrars möjlighet till utbildning och tillgång till teckenspråk flätas samman med historiska nedslag som Milanokongressen och bildandet av Gallaudet. Det ger en kontext för den (hörande?) oinvigde i dövas historia och dövas kamp för en egen plats i samhället. Det ger också en bild av den utveckling som faktiskt skett. Här finns även beskrivningar av teckenspråkets uppbyggnad och hur teckenspråk skiljer sig från talade språk. Det är bra allmänbildning för all del men gör även att starten blir en aning trög.

Boken berättar även om Nyles egen barndom och skolgång. Om möten med hörande lärare utan kunskaper i teckenspråk. Om utmaningar, flyttar, skolbyten och språkutveckling. Om bröder och kompisar. Och om engagemanget från hans mamma att ge sina söner ett bra språk. Allt detta rikligt kryddat med anekdoter om bus och upptåg.

Så småningom blir han vuxen och börjar fotografera sig själv och lägga upp i sociala medier. Han blir upptäckt och scoutad till ett populärt amerikanskt tävlingsprogram för aspirerande fotomodeller. Efter många utmaningar och tar han till sist hem pokalen och livet blir aldrig detsamma igen. Strax efter den vinsten får han en förfrågan om att delta i den amerikanska motsvarigheten till Let's dance. Han tackar ja. Och tar hem även den pokalen. Att få kika in bakom kulisserna på båda dessa program, hur de bemöter Nyle och hur Nyle bemöter utmaningarna som kommer längs vägen är modig och spännande läsning.

Han berättar också om sina relationer, förälskelser och om sin resa för att hitta sin egen sexuella identitet. Det senare en högst privat resa som andra människor ansett sig ha rätt att tvinga ut i offentligheten. Hoppas att de skäms när de läser den här boken.

Genom hela Nyles berättelse från barndomar och genom framgångar finns det två saker som griper mest tag i mig. Det ena är hans familj. Den röda tråden genom livet är kärleken till familjen och det oerhörda stöd han har i den. Anekdoterna är många och framkallar både leenden och tårar. Det andra är hur hans påtagliga stolthet över att vara döv och en del av dövas gemenskap verkligen genomsyrar hela boken.



Boken är varmt och lättsamt skriven. För den något tröga starten till trots, läsningen tar sig efter några sidor och sedan går det inte att släppa boken. Det är nyanserat, ärligt, naket, humoristiskt och varmt. Och väl värt att läsa. Vi behöver verkligen fler förebilder. Vi behöver verkligen fler döva livsberättelser i bokform. Vi behöver fler modiga människor som Nyle.

Grattis Nyle till boken och alla framgångar men framför allt grattis till att livet gav dig en helt underbar familj.

YLVA BJÖRKLUND

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Är du mellan 6-21 år gammal och vill få stöd på teckenspråk?

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Vi syssnar, peppar och stöttar!

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Vi är BOUJT - Barn och Ungdomsjour på Teckenspråk!

Vi är en barn- och ungdomsjour som erbjuder stöd på teckenspråk på webben. Du kan själv välja på vilket sätt du vill få stöd. Vi erbjuder videochatt, textchatt, mejl och frågelåda. Du bestämmer själv vad du vill prata om. Alla ämnen är okej och det finns ingen fråga som är för stor eller för liten. Besök gärna vår hemsida för att få mer information!

Du kan välja att vara anonym och vi har tystnadsplikt.



Videochatt eller textchatt



Mejl



Frågelåda



www.boujt.se

Nystart i dubbel bemärkelse

Sverige har röstat för vem och vilka som ska styra landet och valkampanjerna ligger nu bakom oss. Vi närmar oss Dövas Dag och dövrörelsen står inför en nystart. Det är nu vi ska kontakta alla politiker och beslutsfattare för att knyta kontakter som ska bevaras för vårt påverkansarbete under den nya mandatperioden. Vi är väl införstådda i att våra frågor ofta inte är en "quick fix" utan att det kan ta lång tid innan vi får till skott förändringar och de resultat vi förväntar oss.

Därför är det extra viktigt att vi nu knyter kontakterna med våra politiker för att förbättra förutsättningarna till positiva förändringar inom den här fyraåriga mandatperioden. Sverige har haft olika politiska styren genom tiderna och den politiska agendan varierat. Men en sak är säker och gemensam oavsett vem som styrt landet – nämligen okunskapen om döva.

Allt för ofta har politiker lyssnat på våra åsikter och krav under möten och olika dialoger men sedan på egen hand själv skissat och formulerat förslag vid sina egna skrivbord, utan att förankra eller kontrollera med oss. Efterkonstruktioner och lapptäcken blir resultatet när vi och SDR får se förslagen när de är presenterade och offentliga. Vi får då ofta framföra att det inte blev rätt. Det känns surt men det är en vanlig del i vårt arbete. Den bästa lösningen för att undvika det är att politiker inte enbart lyssnar på oss men också bjuder in oss.

Varför är det bäst så? Precis som SDR under lång tid lyft och även nu betonar är vikten av dövkompetens i och under olika processer. Vem har då dövkompetens? Naturligtvis är det vi som är engagerade i dövrörelsen som har den kunskapen. Om vi bjuds in i förslagsarbetet och får sitta bredvid politikernas skrivbord blir det på sikt bättre för oss döva men också billigare för samhället – både tids- och

kostnadsmässigt. Då kan ansvariga beslutsfattare göra rätt från början. "Inget om oss – utan oss" är inte bara tomma ord eftersom om mottot efterlevs kan vi snacka om delaktighet på riktigt.

Dövas Dag sammanfaller nu i närhet av Sveriges riksdagsval och denna intressepolitiska nystart. SDR kommer att ta tillfället i akt och tillsammans med distriktsorganisationer och lokalföreningar ha diskussioner i olika frågor. Då kan vi forma vägen framåt för ett gemensamt arbete, så att vi tillsammans eftersträvar de mål som vi i dövrörelsen har. Våra mål, vårt handlingsprogram och våra motioner är förankrade och fastställda.

Förbundet har också utvecklat en transparent modell så att föreningarna kan följa sina motioner och de frågor som förbundet arbetar med, samt sprida information om det pågående arbetet till sina medlemmar. Modellen utgör också en möjlighet för distriktsorganisationerna och lokalföreningarna att sammanstråla i ett gemensamt påverkansarbete gentemot regioner och kommuner.

Det är min övertygelse att det innebär en nystart för vårt gemensamma påverkansarbete i dövrörelsen så att vi uppnår våra mål tillsammans. Det är just tillsammans som vi kan uppnå ett samhälle som innebär jämlikhet på riktigt!

Vi ses säkerligen framöver i olika arenor och mötesplatser där vårt arbete gör skillnad. Tillsammans är vi starka!

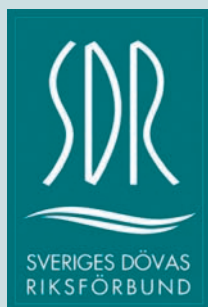


JOAKIM HAGELIN ADEBY
VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

PÅ GÅNG I SDR

19-25/9 Internationella dövveckan
21/9 Styrelsemöte, Västanviks folkhögskola
23/9 Internationella teckenspråksdagen
23/9 Ombudskonferens, Uppsala
23-25/9 Dövas Dag, Uppsala
28/9 Ordförandegruppen har möte

1/10 100-årsfest i Stockholm
14/10 100-årsfest i Örebro
22/10 100-årsfest i Leksandå
29/10 100-årsfest i Umeå
3-6/11 Dövas Nordiska Råd har möte
10-11/11 Förbundsstyrelsen har möte



Kontakta oss
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikatör
jenny.ek@sdr.org
076-315 06 55 (sms)

Webbshop
www.handla.sdr.org
handla@sdr.org

Bli medlem
www.sdr.org/blimedlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
www.insamling.sdr.org
givar-service@sdr.org

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se



FOTO: JOHANNA KANKKONEN, SVT NYHETSTECKEN

Värdefulla möten i Almedalen

● SDR deltog i Almedalsveckan med en trupp bestående av Åsa Henningsson, Hedvig Ledung, Maria Rudin och Kave Noori. Truppen hade fokus på fyra områden: Lärarbehörighet och teckenspråkskompetens, döva nyanlända, tolktjänsten och dövkompetens. Målet var att synliggöra förbundet och vårt arbete samt knyta kontakter för framtida påverkansvägar. Vi deltog på flera seminarier och hade möten med flera nyckelpersoner och funktioner, framför allt kopplat till utbildnings- och migrationsfrågor.

Under hösten kommer vi att följa upp de värdefulla kontakterna och fortsätta dialogerna om de förändringar som SDR anser vara nödvändiga.

Teckenspråk – här, där och överallt

● Det var temat för Dövas nordiska kulturfestival som genomfördes i Stavanger, Norge och SDR var självklart med. En stor del av programmet bestod av utflykter där deltagarna fick se mer av Norge, dess vackra natur och göra det tillsammans. Det skedde också teaterföreställningar, panel-samtal, reflektioner och samtal om bland annat teckenspråkets status i Norden. Gemensamt hade vi intressanta diskussioner om ett eventuellt nytt begrepp – teckenspråkigt ekosystem – och vad det kan innebära.

Nästa kulturfestival planeras 2026 på Island.

100-årsfirandet fortsätter!

● Våra jubileumsfester runt om i landet fortsätter, under ledning av våra värdar Thyra Lindström och Abdi Mohammed. Totalt har vi över 600 personer anmällda till festerna! Göteborg, Malmö och Sundvall är avverkade. Nästa anhalt är Stockholm den 1 oktober, därefter kommer vi till Örebro, Leksand och Umeå.



Nytt från förbundskansliet

● Vid tidningens utgivning flyttar förbundskansliet till våra nya lokaler, som är mer ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Vi sitter kvar i samma fastighet som tidigare och flyttlasset går en våning upp, så numera sitter vi på våning 7. Flytten innebär ingen adressändring.



Projektnytt

● Sara Schöldt, projektledare, och Anna Racki, projektmedarbetare har påbörjat arbetet med projektet **Syssna på mig**, finansierat av Arvsfonden. Syftet med projektet är att bryta tabu kring psykisk ohälsa, få oss att våga fråga och våga syssna. Bland annat ska projektet samla ambassadörer som ska berätta om egna erfarenheter av psykisk ohälsa.

Arbetet inom projektet **DigiDöv** fortsätter, under ledning av projektledaren Magnus Nordström. Nu väntar en grupp med DigiDöv-guider på att få komma ut och göra skillnad. Planen är att vi börjar med några DigiDöv-guider och sedan tillkommer det fler under hösten. Vi ska fortsätta informera om projektet bland äldre döva samt värva blivande DigiDöv-guider.

Både Syssna på mig och DigiDöv kommer att delta på Dövas Dag i Uppsala och MR-dagarna i Örebro under hösten.

Avslag på ansökan till specialskola

● En elevs ansökan till en specialskola fick avslag av SPSM:s antagningsnämnd, då eleven i fråga har en god måluppfyllelse och fallet har fått uppmärksamhet i lokal press och sociala medier. Antagningsnämnden följer det som står i lagen, dock anser vi på SDR att det grundas på ett förlegat synsätt. Det finns andra saker än elevernas måluppfyllelse som myndigheten och nämnden behöver ta hänsyn till för att få en helhetsbild av elevens situation. SDR vill förändra synsättet på specialskolan och arbetar därför för att modernisera skollagen, och därmed även antagningsnämndens uppdrag och deras utgångspunkter inför behandling av ansökningar till specialskolan.



”Happ” du sett?

Vårt material om historiska händelser för dövrörelsen och SDR.

www.sdr.org/100ar





Ett kärleksbrev till dövvärlden

Min bakgrund är lite annorlunda än övriga i vår fina förbundsstyrelse. Det finns så kallade barndomsdöva samt vuxendöva men jag är självbenämnd "tonårsdöv". Jag är född hörande i en hörande familj och började höra sämre när jag var runt 13 år gammal. Här är min berättelse om att hitta teckenspråket sent i livet, skapa sin dövidentitet och allt vad det innebär.

Jag har gått hela grundskolan och gymnasiet tillsammans med hörande. Det fungerade både bra och dåligt. Jag fick helt okej betyg men jag upplevde extremt mycket stress och isolering från mina klasskamrater. Att hörseln försvinner är en enorm livsomställning och svårt att förhålla sig till. Personligen tyckte jag att det var väldigt pinsamt. Mitt sätt att kommunicera fungerade inte och jag visste inte att det fanns bättre sätt än att le, nicka och hoppas på det bästa. Det kändes som att jag inte skulle kunna göra någonting alls i framtiden. Resa, jobba och bara leva kändes omöjligt. Jag ville lära mig teckenspråk och träffa andra döva men hur skulle det gå till? Det fanns inga kurser att gå för mig som hörselskadad, bara för min familj. Till sist fick jag ett tips från hörselvården om Västanviks folkhögskola och dit flyttade jag direkt efter studenten.

Att lära sig teckenspråk och börja vistas i dövsammanhang kändes som att komma hem. Jag fick ett sammanhang och en gemenskap över det som jag tidigare skämts så mycket över. Jag är djupt tacksam över alla fantastiska människor som hjälpte

mig att hitta min dövidentitet och bekräftade att det inte spelar någon roll hur mycket eller lite du hör, om du kan prata eller inte, om du är uppvuxen och delaktig i dövvärlden eller inte. Det finns ingen ram över hur du ska vara för att vara döv och alla identiteter är giltiga. Det är mångfald på riktigt.

Idag ser vi en oroande utveckling där fler och fler döva barn som föddes i hörande familjer får CI och placeras integrerat i hörande skolor precis som jag gjort. Det är otroligt viktigt att vi kämpar för deras tillgång till teckenspråk eftersom det är nyckeln till att kunna ta del av dövvärlden. Det är så viktigt eftersom brist på tillhörighet leder till ensamhet och isolering. Ensamhet är en stor faktor i psykisk ohälsa och döva och hörselskadade lider i större utsträckning av psykisk ohälsa än hörande gör.

Jag hoppas att min historia kan påminna alla om att vara extra tacksamma för att vi har teckenspråket, dövvärlden och varandra. Att engagera oss och inte ta alla de fantastiska sakerna för givet utan kämpa för att alla döva och hörselskadade kan ta del av dem.



EMELIE GRANBOM
LEDAMOT



Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Julia Grahn
julia@sduf.se

Twitter: @SDUF1966
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg: 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se



EUDY Junior i Estland.



Barnläger i Småland.



Döv+-läger på Björkö.

Barnläger med karnevaltema

● SDUF:s populära barnläger genomfördes den 24-31 juli med 30 barn! Lägre hade karneval som tema och skedde på Stiftsgården Tallnäs i Småland. Under veckan var det många lekar, aktiviteter och bad. Slip'm slide, kombinerat med brännboll, var något som barnen älskade. Vi körde också flagglek i idrottshallen som vi kunde hyra när vädret var dåligt. Under veckan åkte vi på två utflykter, den ena gick till Boda-Borg och då bjöds vi på tacobuffe. Den andra gick till Isaberg Mountain resort. Vi alla älskade att åka rodel! Barnens favoritkvällsaktivitet var sagostund. Det var en riktigt härlig vecka med barnen! Hoppas vi ses igen nästa år! / **Julia Charitonova**

Nordiskt ungdomsläger i Norge

● Den 20-26 juli genomfördes Nordiskt ungdomsläger (NUL) i Norge. Närmare bestämt i Stavanger! Vi var 20 deltagare och en grupp- ledare från Sverige som deltog i lägre. Totalt var vi 70 deltagare från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige inklusive elva grupple- daren. Under NUL-dagarna hände det många roliga saker: ice-breaking, team- work, Mästarnas mästare... Sedan hade vi två spännande föreläsningar. Den ena handlade om stresshantering och mental träning och hölls av Beatrice Brunnbauer. Den andra handlade om hur det är att vara en döv zoolog och hölls av Dr. Nancy Barker. Även under veckan var vi på utflykt till Kongeparken och Preikestolen. Varje kväll körde varje land sin egen kväll. Exempelvis var det Norge som ansvarade för aktiviteterna första kvällen och nästa dag var det Finlands tur och så vidare. Detta är en kort sammanfattning av Nordiskt ungdomsläger 2022 och nästa nordiska ungdomsläger blir av i Finland år 2024! / **Abdi Mohamed**

EUDY Junior i Estland

● Den 14-21 augusti 2022 genomfördes EUDY JR i Estland och det blev 18 länder från Europa som deltog i lägre och Sverige skickade två del- tagare och en ledare. Under lägerveckan hade vi tre olika föreläsningar och workshopar om feminism, LGBTQIA+ och rasism. Deltagarna upplevde att de fick nya kunskaper av föreläsningarna och workshoparna, och de tyckte att dessa ämnen var viktiga! Under veckan åkte vi också på en utflykt till Viljandi där vi fick besöka ett gammalt medeltida slott och badade. Sedan klättrade vi också på höjdbanan och genomförde olika aktiviteter och tävlingar på lägerplatsen. Det var ett mycket lärorikt och händelserikt läger för både deltagarna och ledarna, och genom lägre fick vi också möjlighet att träffa nya vänner och få nya kunskaper samt erfarenheter! / **Cecilia Björck**

Nordiskt barnläger i Danmark

● Den 11-17 juli genomfördes Nordiskt barnläger i Danmark och vi var totalt 10 deltagare och fem ledare från Sverige, Danmark och Island. Under veckan åkte vi på utflykt till BonBonland, höjdbanan och Camp Adventures torn. Deltagarnas favorit var höjdbanan eftersom den fanns på olika nivåer och deltagarna fick möjlighet att utmana sina gränser! Den längsta banan var cirka 1 km! Resterande dagarna hade vi aktiviteter på lägerplatsen, bland annat olympiska tävlingar och tårttävling. Lägre ts två kockar och lägerföreståndare var tårttävlingens jury och resultatet visade att båda tårtorna var godkända! På kvällarna hade vi kulturkväll, där varje land fick presentera några korta fakta om sitt land och bjuda på landets snacks. Sverige bjöd bland annat på Marabou-choklad, polkagris och pep- parkakor! Detta är en kort sammanfattning av Nordiskt barnläger 2022 och nästa nordiskt barnläger blir av i Sverige år 2023! / **Cecilia Björck**

Första rikslägre för döva+

● Den 1-8 augusti genomförde SDUF sitt första rikslägre för döva+ på Björkö. Det var totalt fyra deltagare och två ledare som var med på lägre. Under veckan kördes flera olika aktiviteter, bland annat gokart, Liseberg, Universum, bio, och bad. Lägre avslutades med en 5-kamp och skattjakt med temat Pirat. Lägre blev uppskattat av både deltagarna och ledarna, vi hoppas att det kommer en massa läger framöver och även att det kommer fler deltagare till nästa läger för döva+. / **Julia Grahn**

EUDY:s barnläger i Schweiz

● Två härliga tjejer, Ebba och Emily, följde med mig till underbara EUDY Childrens Camp i Zermatt, Schweiz. Vi träffade så många härliga barn och ledare. Det var totalt 42 barn från 18 länder. Under veckan hade vi roliga aktiviteter, till exempel 5-kamp och forsränning. Vi lärde oss också om viktiga miljöfrågor. Under kulturkvällen bjöd deltagarna på olika rätter från sina respektive länder och vi hade svensk fika med oss som till exempel kanelbullar, Marabou-choklad, klassiska hallongrottor och flädersaft (som barnen gillade bäst). Ebba och Emily har fått nya kompisar och utvecklat sina kunskaper i internationella tecken. Det var en mycket givande resa. / **Xuejia Zacsco**

Vill du bli en av våra samtals-
ledare? Läs och se mer på vårt
Instagram-konto:
@aktamanofficiell

**ÄKTA
man**

Tankar på hur det var förr

Jag läste en artikel i Döv i Kyrkan där en person berättade om sitt liv och då blev jag inspirerad för ibland tänker jag tillbaka på hur det var förr. Jag är född och uppvuxen i Umeå och bodde centralt, nära mina hörande kusiner som jag lekte med. Jag var ofta på sjukhuset för att kontrollera min hörsel och man konstaterade att jag blivit döv på grund av en hjärnhinneinflammation. Vid sju års ålder packade mamma en väska och vi åkte till dövsolan i Härnösand. Det var där jag fick lära mig teckenspråket. Reglerna var stränga och till vardags skulle alla flickor ha ett förkläde med sitt nummer på, mitt var 211. Min klass var liten, fem elever och en lärare som bara pratade med oss.

Jag var stolt över mitt teckenspråk, men mamma tyckte inte att vi skulle teckna när andra såg på. Jag gick också på Blockhusudden i Stockholm och bodde i fosterhem hos en rödhårig tant, men trivdes inte så jag fick flytta till familjen Renner. De använde teckenspråk och jag trivdes så bra hos dem.

På Stockholms Dövas Förening träffade jag kompisar och en kille som jag blev kär i. Jag gifte mig som tjugoföråring och fick barn. Jag har flyttat från Umeå till Härnösand och Södertälje för att landa i Örebro. Jag har haft lite olika arbeten genom åren, reklamtecknare, assistent, anställd på Tempo, studiekonsulent och teckenspråkslärare. Jag har jobbat ihop med både döva och hörande kollegor. Alla arbeten har lärt

mig olika saker. När jag tog mitt körkort kände jag mig fri att kunna åka dit jag ville.

Så blev jag pensionär med allt vad det innebär. Som medlem i pensionärsföreningen kommer jag iväg på olika saker. Jag har suttit i föreningsstyrelsen och nu senast i SDP. Nyligen anordnades pensionärsdagarna i Gävle och det kändes fint tycker jag. Många var glada över att äntligen få ses igen. SDP jobbar nu med att påverka regionerna så att vi döva pensionärer runt om i Sverige ska få förtur när det gäller kontroller och behandlingar av olika ögonsjukdomar. Det är viktigt för oss. Vi tittar också på en resa till ett varmt land och lite annat. Det blir spännande.

När jag tänker tillbaka på mitt liv så slås jag av att jag tog körkort, jag sökte mina arbeten själv, vi köpte hus på egen hand, allt gjorde vi i princip utan tolk. Det har gått bra men det har också varit tufft och det tror jag att många kan känna igen sig i. Jag känner mig glad över det jag har fått uppleva och lära mig hittills i mitt liv och än är det mycket kvar att upptäcka och lära. Vi ses därute!

INGA-BRITT ANDERSSON, EKONOMIANSVARIG



Premiär för SDP:s nya hemsida

● Vad som är glädjande är att SDP nu äntligen har en ny hemsida! Stig Kjellberg har uppdaterat webbplatsen. Han ska ha ett stort tack! För att komma in på hemsidan har du två val: skriv www.sdpf.se i adressfältet eller sök/googla på Sveriges Dövas Pensionärsförbund. På hemsidan finns lite information som till exempel en rapport från pensionärsdagarna i Gävle samt bilder. Vi är tacksamma om du kan svara på vår enkät som innehåller enkla frågor.

Det vore önskvärt om varje pensionärsförening/sektion skriver lite om sin verksamhet och kommande aktiviteter till SDP:s hemsida. Vi tror att många i Sverige vill veta vad som är på gång.

Fallbeskrivningar

● Har du eller någon anhörig blivit drabbad av samhället när det gäller äldre frågor? Det kan vara till exempel om du eller någon anhörig blivit nekad till exempelvis äldreboende. Eller att biståndshandläggare eller äldrevägledare är okunnig om döva och vårt primära teckenspråk eller annat som du tycker inte fungerar. Eller om du inte fått tolk på sjukhuset eller blivit nekad tolk vid tillbud och olycksfall.



Bild till vänster: SDP:s hemsida.
Bild nedan: Pensionärsdagarna i Gävle.



Vi på SDP är intresserade av att få så många fallbeskrivningar som möjligt. Vi vill jobba vidare med de olika frågorna. Antingen kan du skriva ner eller teckna in på video och skicka till någon av oss i styrelsen. Vill du hellre ringa till oss går det också bra. Vi lämnar INTE ut namn och plats – du är anonym.



Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se
Bildtelefon: vera.dahlin@ectalk.se

Ordförande Marianne Wallentin
marianne.wallentin@icloud.com

Ekonomiansvarig
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Sekreterare
Vera Dahlin
v.dahlin@icloud.com

Ledamot
Piakerstin Silverdal
pk.silverdal@gmail.com

Nyfiken på teckenspråk?

Besök oss under Dövas Dag
i Uppsala den 24 september!

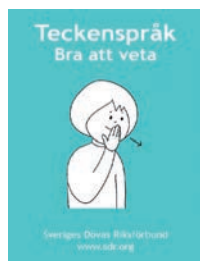
Materialtips för dig eller andra som vill lära sig och veta mer om teckenspråk:



Teckenspråk till vardags

Ett ficklexikon på 430 tecken på
svenskt teckenspråk
430 illustrerade tecken från det svenska
teckenspråket.
Bokens storlek: 10,5x15 cm
Antal sidor: 114

109:-



Teckenspråk - Bra att veta

Folder med utvalda tecken som illustreras.
2 sidor med 4 sidor på varje sida.
Folderns storlek: 7,4x10,5 cm

19:-



59:-



49:-

Allt om teckenspråk

Specialnummer från Dövas Tidning

2021: Tar upp svenskt teckenspråk och andra
nationella teckenspråk ur en rad olika aspekter.

2017: Främst till föräldrar som har döva och
hörselskadade barn.

99:-

Paketpris

Se fler produkter i vår webbshop: handla.sdr.org. Alla priser är inklusive frakt!



Välkommen att följa vårt instagramkonto @sdrhandla

Stöd Sveriges Dövas Riksförbund och vårt arbete för ett samhälle där teckenspråk är självklart!

SDR
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND

Omniator

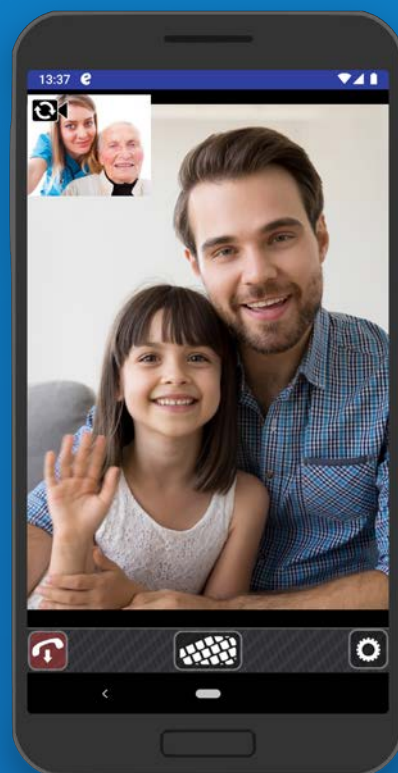
Tillgänglighet och trygghet



eCtouch

BY OMNITOR

DATOR • SURFPLATTA • MOBIL



Våra produkter förskrivs som hjälpmedel av regionerna (landstingen)

I huvudet på Sarah Remgren

Välkommen åter till vardagen med nya krafter! Den här krönikan handlar om allt och inget. En text som jag inte vändas över när det gäller att få till en snygg slutkläm med ett viktigt budskap. Det första som dyker upp i huvudet på mig ska bums printas ner. När jag är klar med texten inser jag att den innehåller oviktiga bekännelser och konstigheter. Eller inte? Det är upp till er. Varsågod!

#1 Jag hatar ost! Eller så är det inte riktigt sant. Jag suckar alltid när jag ska uppge min specialkost för jag måste skriva så detaljerat som möjligt. Som till exempel "Jag äter inte ost, till och med inte veganost på smörgåsar. Om det är ost med snäll smak och har tillagats i en gratäng, lasagne, paj eller pizza så äter jag gärna det. Jag kan också äta färsrost, halloumi och mozzarella."

En riktigt lång uppsats om mina ostpreferenser. Det är självklart för mig att skriva så. Jag vill inte missa en supergod pizza till middag! Förra gången jag angav min specialkost fick jag till svar att det vore enklare om jag bara skrev att jag inte äter ost. Annars blir det förvirrande för kocken och restaurangen med mina instruktioner. Jaha. Drömmen om den smaskiga pizzan sprack.

Jag blir så lycklig när jag träffar andra osthatare! De vet exakt hur det känns och vad jag tycker om ost. Det är tillfredställande att snacka skit om ost med likasinnade. Tillsammans kan vi dissa ostbrickor. Tillsammans kräks vi över mögelostlukten. Tillsammans kan vi ge varandra menande blickar och le i samförstånd. Den känslan är oslagbar.

#2 Svart är min favoritfärg. Kan man ens ha det som färg nummer ett? Jo, svart gör mig lugn. Färgen är tidlös, matchar med många andra färger och är väldigt dövblindvänlig om man har hudfärg som kontrasterar mot svart. Kolla bara på min garderob. Den består till 90 % av svarta plagg, skor och väskor. Ibland kan jag känna att det är fel att ha svart som favoritfärg och att jag är tråkig eftersom normerna är sådana. Men den känslan skakar jag av mig snabbt. Som en hund när den kommit in från regnovädret. Det är något med svarta kläder som provocerar folk. Som jag inte

riktigt förstår. Som min kära bortgångna farmor Ortrun med persontecknet DÖVAPPLÅD med en hand. Hon blev förbannad om man hade en helsvart outfit. Vid hennes begravning fick vi därför bära ljusa plagg för att hedra henne, även om jag kände mig rätt missplacerad då. En gång träffade jag en likasinnad själ som citerade så fantastiskt, "Svart ger mig en inre frid mitt i den kreativa stormen".

#3 Jag har blivit en tant. Hittills har jag sett en massa tecken på att jag numera är en tant, något som blivit särskilt tydligt på senare år. Det är så skönt! Det kan vara att jag utbrister när jag reser mig efter att ha suttit en bra stund, "Oj oj, vad stel jag är" och låter hela världen få reda på det.

Ett annat tecken är att jag tycker att säkerhet är nummer ett. Så pass viktigt, att det är okej att bära en reflexväst med texten DÖVBLIND på, och även för säkerhets skull DEAFBLIND på engelska. Dessutom bär jag också en vit käpp med röda markeringar när jag springer min vanliga runda. Dubbelt upp! Folk får tycka vad de vill. Det gör jag för att jag inte pallar med missförstånd på grund av dövblindheten. Jag tänker inte skämmas för det. Ett riktigt stort och skönt tantvarningstecken här!

Dessutom prioriterar jag att ha det bekvämt. Ett exempel är att jag inte kan stoppa mina stackars fötter i ett par trånga skor. Skorna ska vara bekväma och sköna att ha på sig. Gärna med en bred tåbox. Nu har jag några par snygga barfotaskor (inte sådana där five fingers-skor). Min mamma Karin asgarvade när hon såg mina tåstrumpor, men så tacksamma fötter har jag aldrig haft.

Ja, du ser. Någon snygg slutkläm har jag inte kommit på. Ridå ner.

SARAH REMGREN som har en helsvart outfit på sig när hon skriver denna krönika. Denna krönika finns på svenskt teckenspråk på dovastidning.se.




Stockholmstolkarna

Vi förmedlar professionella tolkar för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.



Kvalitet Kunskap Service Trygghet

Vill du ha tolk från oss?
Kontakta oss så berättar vi hur.

info@stockholmstolkarna.se
www.stockholmstolkarna.se

Månadslotten



Ett lotteri
från och för;



SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND



Synskadades
Riksförbund

Köp Månadslotten

Med dragning varje dag för 5 kr/dag — 150 kr/ mån*



150 kr/mån*

Månadslotten — med dragning varje dag!

Endast 100 000 lotter i
lotteriet varje månad.
Högsta vinst är
5 000 000 kr varje
kvartal och 1 000 000 kr
är högsta vinsten varje
månad plus många,
många fler vinster!



Du får 400 kr i presentkort hos ICA

— när du varit med
i Månadslotten i
tre månader.

Överskottet 2022



*15 kr tillkommer i
fakturaavgift utan Autogiro.



Margareta vann 10 000 kr/mån — i ett helt år!

Det blir ett fint tillskott i kassan och det första Margareta ser fram
emot är att resa.

Hon växte upp med döva föräldrar och teckenspråket var hennes första
språk. "Hemma talade vi teckenspråk, och hos mormor pratade vi talat
språk. Det var inga konstigheter med det."

Läs mer på hemsidan
www.manadslotten.se/vinnare



Spelar du för mycket?
Ring stödlinjen 020-81 91 00

Överskottet från Månadslotten, SDR's och SRF's gemensamma lotteri, går bl.a. till rätten till teckenspråkstolk, så att medlemmarna kan vara delaktiga i samhället. Senast blev överskottet från Månadslotten till SDR 5 033 717 kronor.

Vill du inte klippa i tidningen kan du istället beställa på
www.manadslotten.se/tidning eller ringa 08-4000 0229.

Det går också bra att skanna denna QR-kod
med mobilen för att komma till beställningssidan.



SVARSKORT

Köp en Månadslott — ett stöd för synskadade och döva.

☒ JA TACK GÄRNA! Jag beställer Månadslotten för 150 kr*, med dragningar varje dag en hel månad och får,
ca 5 veckor efter min tredje betalda Månadslott, ett presentkort hos ICA värde 400 kr. Jag får min Månadslott i en
bekväm tillsvidareprenumeration direkt hem i brevlådan. Jag betalar då 150* kronor per månad med inbetalningskortet
som medföljer utskicket (*15 kr tillkommer i fakturaavgift om jag inte betalar med Autogiro). Önskar jag avbryta min
prenumeration meddelar jag det till kundservice.

Namn: _____

Adress: _____

Postnr./Ort: _____

E-post: _____

Telefon/Mobil: _____

Tack!



Frankeras ej
Mottagaren betalar
portot

Månadslotten

SVARSPOST

20685775

162 20 Vällingby

Erbjudandet gäller nya kunder, en gång per person, längst till 2022-12-15 och dig som är fyllda 18 år och bor i Sverige. Din premie får du cirka 5 veckor efter
att din tredje månadsbetalning registrerats. Vi kommer att lagra de personuppgifter du lämnar här och kan även komma att komplettera dessa i efterhand för att
kunna fullgöra våra kundåtagande, leva upp till lagar och regler, samt för marknadsföring. Ideella Spel AB, SDR och SRF är personuppgiftsansvariga och hanterar
alla personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Mer om detta, fullständiga och allmänna villkor samt licensid och vinstplan kan du läsa om på www.manadslotten.se/villkor. Förmånstagare är Sveriges Dövas Riksförbund & Synskadades Riksförbund. Spelar du för mycket? Läs om spelansvar på manadslotten.se/spelansvar. Månadslotten står under Spelinspektionens tillsyn.

Använd svarskortet eller ring vår kundservice på 08-4000 0229 eller beställ på www.manadslotten.se/tidning



Välkommen till *my*MMX

Nu har **myMMX**-apparna fått ett nytt utseende och uppdaterats för en bättre och modernare användarupplevelse.

myMMX är bild- och texttelefoni för dig som vill ha ett konto till alla dina enheter. Det är en snygg och enkel app att ringa med.

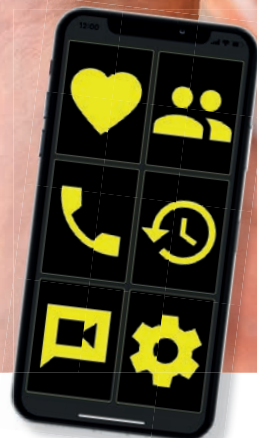
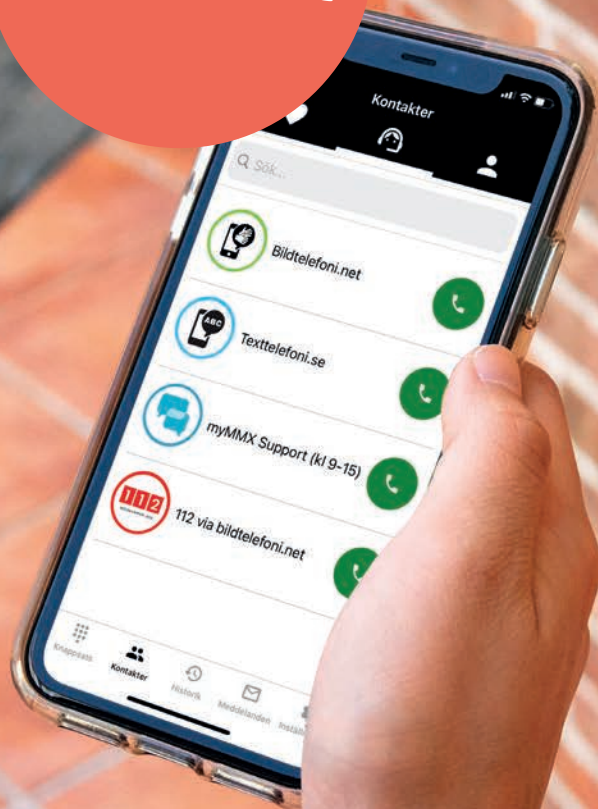
Med **myMMX** kan du ringa till andra bild- och texttelefoner, samt tjänster som *Bildtelefoni.net* och *Texttelefoni.se*. Logga in på PC, iOS och Android med samma konto. Du väljer själv vilken enhet du vill använda.

Läs mer eller kontakta oss:
mymmx.se

Intresserad?

Kontakta förskrivarna i din region för att få **myMMX**.
Ett konto till alla dina enheter.

*my*MMX



myMMX®

myMMX finns i två modeller

myMMX totaltalskonversation för video- och texttelefonsamtal och **myMMX db** för video- och textsamtal för dig med dövblindhet eller kombinerad nedsatt hörsel och syn.